

ISSN 0351-3181

Нова

128

ДУМКА

**Видава Союз Русинох и Українцох Републики Горватскей
Видає Союз русинів і українців Республіки Хорватія
Izdaје Savez Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske**

Били шмати облєкли...

И валал

и город

и Дунай

и парк

аж и лебеди били
Вуковар нащивели

а место шніжнічка -
незвычайна креацыя

КРАЧУНСКА ВИНЧОВАНКА.....	4
РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ.....	5
PREDSJEDNIČKI IZBORI U HRVATSKOJ I UKRAJINI.....	6
303 РОБОТИ СОЮЗУ - 3 РОБОТИ СОЮЗУ.....	7
NAŠ SAVORSKI ZASTUPNIK.....	10
85 РОКИ КУЛТУРНО-ПРОСВИТНЕЙ ДІЯЛЬНОСТИ У ПЕТРОВЦОХ.....	12
КАДЗИ „ПЛІВА“ РУСКА ЛАДЯ.....	16
303 РОБОТИ НАШИХ ДРУЖТВОХ–3 РОБОТИ НАШИХ ТОВАРИСТВ.....	18
МАНИФЕСТАЦІЇ – MANIFESTACIJE – МАНИФЕСТАЦІЇ.....	24
ЖИМСКА РОЗВАГА – БАЛИ.....	29
УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР У ЗАГРЕБІ.....	30
303 ХРИСТИЯНСКОГО ЖИВОТУ - 3 ХРИСТИЯНСЬКОГО ЖИТТЯ.....	31
ДЕНЬ АНДРІЯ ПЕРВОЗВАННОГО.....	36
ПРЕДСТАВЛЯМЕ ВАМ – ПРЕДСТАВЛЯЄМО ВАМ.....	38
ПОРТРЕТ ПОЕТЕСИ-PORTRET PJEŠNIKINJE-ПОРТРЕТ ПОЕТЕСИ.....	39
НОВИ КНІЖКИ - NOVE KNJIGE - НОВІ КНИГИ.....	40
ЗДРУЖЕНЕ ПЕНЗИОНЕРОХ У ПЕТРОВЦОХ.....	43
303 НАШИХ МЕСТОХ.....	44
ВИ НАМ ПИСАЛИ.....	46
СПОРТ - SPORT - СПОРТ.....	47
ПАМ'ЯТЬ.....	48
IN MEMORIAM.....	49
КРАТКИ ВИСТКИ – KRATKE VIJESTI – КОРОТКІ ВІСТІ.....	50
ЖИМСКА ШКОЛА У СЛИКОХ.....	51

"НОВУ ДУМКУ "

видава **Союз Русинох Українцох Републики Горватскей**
www.sriu.hr

За видавателя: Владо Тимко
Редакція: Вуковар Ради Європи 93
тел./факс 032/428-343
E-mail: novadumka@net.hr
жиро-рахунок-Žiro račun
Broj: 2340009 – 1110057465
Компют. злог: МИТ, Осек
Друковал: ИБЛ, Осек

Тираж: 1000 прикладніки

"НОВУ ДУМКУ "

видає **Союз русинів і українців Республіки Хорватія**
www.sriu.hr

За видавця: Владо Тимко
Редакція: Вуковар; Ради Європи 93
тел./факс 032/428-343
E-mail: novadumka@net.hr
Банкове конто-Žiro račun
Broj: 2340009 – 1110057465
Компют. склад: МИТ, Осіек
Друкував: ИБЛ, Осіек

Тираж: 1000 примірників

Друковане-Друковано-Tiskano
02/2005

Цена:
Ціна:
Сіјена:

10

куни
кун
купа

- Рукописи ше не врацаю.
- Обявени прилоги ше хонорую.
- Рукописи не повератаються.
- Друковані статті гоноруються.
- Rukopisi se ne vraćaju.
- Objavljeni prilozhi se honoriraju.

Насловни бок:

Вуковарска улічка у Петровцох

Остатні бок:

Фоклорна група КУД-а "Яким Ѓовля" зоз Миклошевцох

РЕДАКЦИЈА:

Владо Тимко (редактор)
Агнетка Балатинац
Любица Гаргай
Оксана Мартинюк

СОВИТ РЕДАКЦИЈІ: Славко Бурда (председатель), Владо Костелник, Єсенка Иванка Мишків, Яким Симунович, Ирина Матієвич, Марія Хома, Звонимир Ерделі.

ЛЕКТОРЕ: Марія Хома (руски язык), Оксана Мартинюк (українски язык), Гелена Тимко (горватски язык).

Друковане помага Совет за национални меншини Републики Горватскей.

На вимагане Союзу Русинох и Українцох Републики Горватскей з Ришеньом Министерства информованя Републики Горватскей од 15. януара 1992. року (УЧ. 523-92-1), "Нова думка" уписана до евиденції явних виданьох под числом 1366.

UREDNIŠTVO:

Vladimir Timko (urednik)
Ahnetka Balatinac
Ljubica Harhaj
Oksana Martinjuk

SAVJET UREDNIŠTVA: Slavko Burda (predsjednik), Vlado Kostelnik, Jesenka Ivanka Miškiv, Joakim Simunovič, Irina Matijevič, Marija Homa, Zvonimir Erdelji.

LEKTORI: Marija Homa (rusinski jezik), Oksana Martinjuk (ukrajinski jezik), Helena Timko (hrvatski jezik).

Tiskanje potpomaže Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske.

Na zahtjev Saveza Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske s Rješenjem Ministarstva informiranja republike Hrvatske od 15. siječnja 1992. godine (ur. br. 523-92-1), "Nova dumka" je upisana u evidenciji javnih glasila pod brojem 1366.

РЕДАКЦИЈА:

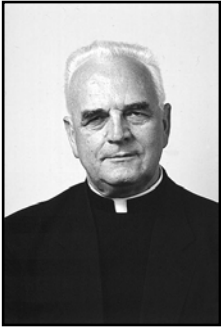
Владо Тимко (редактор)
Агнетка Балатинац
Любица Гаргай
Оксана Мартинюк

РЕДАКЦИЈНА РАДА: Славко Бурда (голова), Владо Костелник, Єсенка Иванка Мишків, Яким Симунович, Ирина Матієвич, Марія Хома, Звонимир Ерделі.

ЛЕКТОРИ: Марія Хома (русинська мова), Оксана Мартинюк (українська мова), Хелена Тимко (хорватська мова).

Друкується за допомогою Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія.

За проханням Союзу русинів і українців Республіки Хорватія з Постановою Міністерства інформованя Республіки Хорватія від 15. січня 1992. року (Но. 523-92-1), "Нову думку" вписано в реєстр публічних видань під номером 1366.

Христос раждається!

"Ето, Дівица зачне и породзи Сина и да му мено Емануил, з нами Бог!" (Из. 7, 14)

Єдна од найглібших тайнох нашей вири и тота: Бог постал человек, Исус Христос, єдинородни Син Божий, "родзени од Оца пред шицкими виками". Вон "Шветло од Шветла, прави Бог од правого Бога, родзени, не створени, истосущни з Оцом и по нїм шицко створене", як то признаваме у ницейско - царгородским символу вири. У особи Исуса Христа остварене стретнуце вичности и историй, єдинство Бога и человека, обявене Бога и обявене человека. До воплощения Божого Сина старозавитни вирни верели же Бог присутни у швецех и у историй по своей створительской силе. А по Воплощению безконечни Бог уходит до конечного, вични до часового, божеске уходит до человеческого. Християн вери же Бог постал человек, вошел до человеческой истории, постал Исус Христос, наш брат и приятель, спутник на наших драгох през тот земски живот.

Поцешуюца правда у тим же Исус Христос прави человек, але и прави Бог. Його родзене означає початок нового часу. Крачунска (вилійова) ноц дзелі час на "пред" и на "по" родзению Исуса Христа. З його родзеньом час постава законченьом стваряня и спашеня. Будучносьц постава терашньосяц, Царство Боже ше почина остваряювац.

Тайнство Крачуна виноши пред нас вельку правду: Бог любі человека у його худобстве. Кед би пришол як Краль у розкошу и сили, бул би далеки и недоступни худобним и малим. Єдино им постал блізки и доступни так же ше виедначел з нїма. То и зробел Син Божий: постал худобни же бизме ше го не бали, але же бизме го любели. То заобрацане у историй человечества: наявюе ше будучносьц як час благих, понізних и скромних.

Святы Отец Иван Павло II. преглашел 17. октобра тот рок за Рок Евхаристий котри будзе тирвац по октобер 2005. року. Тогорочни Крачун прето славиме у року Евхаристий. Чи ест даякей повязаносци медзи отайством Воплощения и отайством родзения Сина Божого,

котре славиме на Крачун и отайства Евхаристий? Ище пророк Изаия у своїм познатим пророчеству нависцел же Син родзени од Дівици будзе Емануил, т.є. З Нами Бог: "Ето, Дівица зачне и породзи Сина и да му мено Емануил, З Нами Бог" (Из. 7, 14). Божий Син котри ше "воплоцел По Духу Святым од Діви Марий и постал человек" не лем прешол през историю человечества же би зоз ней нестал, але жадал и остац и остал з нами по конец швета, як спутник. "Ето, я з вами през шицки дні, до конца швета." (МТ. 28, 20).

Тото своєю обещане виполнює Исус Христос на рижни способи. Вон з нами и у сили своего слова.

Кедигод ше чита и толкує Євангелиє, або котра год кнїжка Нового Завиту, Исус Христос гу нам сам прегваря, тераз и ту. Живе то и моцне Боже слово прегварене баш гу нам, и у нїм чувствуєме и доживюєме Исусову присутносьц.

Так исто, Исус медзи нами дзе год, зме позберани у його мено, як нам и обещал: Дзе год двома, або трое позберани у мойо мено, там и я медзи нїма, и цо год двома, або трое єднодушно замодля од Оца у мойо мено, достаню.

Исус присутни и у тих котрих наволює "своїма найменшима братами": "Цо год сце зробели єдному од тих мойих найменших братохо, мне сце зробели." (МТ. 25, 40). "Бул сом гладни, дали сце ми есц; бул сом смиядни, дали сце ми пиц; хори и нащивели сце ме..." У людзох котрим потребна наша помоц, можеме стретац Исуса, але и кед их омаловажуєме и одручуєме, омаловажели зме самого Исуса.

А окремени способ на котри Исус остава з нами то Евхаристия. У нашей Литургий паноцове и вирни пред св. Причасу ведно модля и признаваю: "Верим Господи и признавам же ти справди Христос, син Бога живого, котри ши пришол на швет спашиц гришнікох, од котрих перши я." Чи ту не присутни Крачун?

"Пришол на швет же би спашел гришнікох!", так и гварел ангел Осифови пред Исусовим родзеньом: Мария породзи Сина, а ти му даш мено Исус, бо вон вибави свой народ од його грихох." (МТ. 1, 21).

У Евхаристий Исус Христос присутни и зоз своїм божеством и зоз своїм человечеством; Исус у вифлемских яшелькох и на голгофским крижу; Исус котри воскрес зоз мертвих и котри ше вознес на небо; Исус котри зонава придзе у Слави судзиц живим и мертвим. Так ми отайство Воплощения и Крачуна и полноти доживюєме у Евхаристий, не лем як историйне здогадоване, але як прсутносьц и ділотворну стварносьц.

Святы Отец послал з нагоди року Евхаристий шибким вирним Апостолске писмо з насловом: "Остань з нами, Господи!" Исто так, розказал Синоди владикох котра ше отрима у октоберу 2005. року, тему: "Евхаристия жридли и верх живота и посланя Церкви". З тим у вязи Святы Отец пише: "У XX. столітїю, окреме после Концила, християнска заєдница окреме росла у способу преславйованя святых Тайнох, а окреме святей тайни Евхаристий. Потребне предлужиц у тим напрямех, даваюци окремну важносьц недезлейней Евхаристий и самей незделей як повласченому дню вири, дню воскреснутого Спасителя и дару Духа Святого, правдивому тижньовому Воскресению."

Йоан Павло II. далей наглашує: "Зоз шицку Традицию Церкви вериме же, по евхаристийских приликох (хлебу и вину), Исус стварно присутни медзи нами и з нами."

Прето вира од нас гледа же бизме пред Евхаристию станули зоз свидомосцу же ше находзиме пред самим Исусом Христом.

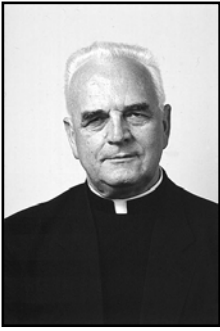
И ми ше, браца и шестри, прибліжме того Крачуна гу Исусови Христови присутному у Евхаристий. Приступме "зоз страхом Божиим и виру". Радуйме ше и шпивайме: Бог постал человек. Слава во вишних Богу, а на жеми мир людзом добрей дзеки! Остань з нами Господи през шицки дні до конца швета!

Щешліви швета Христового родзения шицким членом Крижевского владичества и шицким християном других обрядох и шицким людзом добрей волі, а Нови 2005. рок най будзе шицким од Господа Бога благословени.

**+ Славомір МИКЛОВШ
владика крижевски**

Христос раждається – Славите його!

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ
всім священикам, монахам, монахиням, богословам і вірним

Христос раждається!

**“Ось дівиця зачала, і породить
Сина і дасть йому ім'я Еммануїл –
З нами Бог.” (Із. 7, 14)**

Найглибше таїнство нашої Віри це те, що Бог стався людиною! Ісус Христос це Єдинородний Син Божий. Єдинородний, який “роджений від Отця перед віками”. Він “світло від світла, правдивий Бог від правдивого Бога, роджений нестворений, єдиносущний з Отцем, через якого все сталося”: отак ми ісповідуємо в нікейсько-царгородським символі Віри. Але в особі Ісуса Христа здійснена зустріч вічності й історії, здійснена єдність Бога і людини, об'явлення Бога і об'явлення людини. До вочлочення Сина Божого старозавітні люди вірили, що Бог присутній у світі і в історії через свою творчу силу. Т По вочлоченні необмежений Бог входить в обмежене, вічний входить в тимчасове, божеський входить в людське. Християнин вірує, що Бог стався чоловіком, увійшов в людську історію, стався Ісусом Христом, нашим братом и приятелем, супутником на наших людських стежках.

Втішає нас істина, що Ісус Христос є правдивою людиною, але й правдивим Богом. Його різдво дає початок новій ері. Різдвяна ніч розділяє час на “перед” і на “після” Христового різдва. Христовим різдвом час стається завершенням створіння і спасіння. Майбутнє стається сучасним, а Царство Небесне вже між нами.

Таїнство різдва спрямовує до великої істини: Бог любить людину в її убожестві. Якби він був прийшов як король, у сяєві своєї величі, був би він далеким і недосяжним для бідних і малих. Він їм близький тільки тоді, коли увиходить в їхнє становище. Те зробив Син Божий: стався бідним, щоб його ми не боялися, а любили його. Це є злам в людській історії: благовість, що майбутнє буде часом благих, вбогих і скромних.

Святіший Отець Іван Павло II відкрив 17. жовтня цього року Рік Євхаристії, що триватиме до жовтня 2005. року. Цьогорічне різдво, отже, святкуємо в році Євхаристії. Чи є якийсь зв'язок між таїнством вочло-

чення і народження Сина божого, що святкуємо на Різдво та таїнством Євхаристії? Вже пророк Ісаїя у своїм славнозвісним пророцтві благовістив, що Син народжений від дівиці буде Еммануїлом, тобто “З нами Бог”: “Ось дівиця зачала, і породить сина і дасть йому ім'я Еммануїл, з нами Бог! (Іс. 7, 14). Син Божий, що “вочлотився від Діви Марії і стався чоловіком” силою Духа Святого не увійшов в людську історію тимчасово – щоб зникнути з неї, але хотів залишитися з нами до закінчення світу, як наш постійний супутник. “Отож я з вами По всі дні аж до кінця віку.” (МТ. 28, 20).

Цю обіцянку Христос виконує в різні способи. Він з нами силою свого слова. Як би ми не читали і пояснювали Євангеліє, чи якусь іншу книгу Нового Завіту, все одно зрозуміємо, що Христос самий промовляє до нас, тут і зараз. Живе і сильне оте Боже слово, спрямоване саме до нас, і в ньому відчуваємо і живимо Христову присутність. Так само, Христос між нами завжди, коли ми зібрані в його імені. І все чого двох або трьох попросять від Отця в його імені воно їм і буде!

Ісус присутній і в тих, яких називає “своїми найменшими братами”: усе, що ви зробили одному з моїх братів найменших – ви мені зробили.” (МТ. 25, 40). “Голодним я був і ви мене нагодували; спраглим і ви мене напоїли, хромим і ви мене відвідали...” В людях, що потребують нашої допомоги, можемо стрінати Христа. І так само, якщо ними знехтуємо і відкинемо їх, ми знехтували і відкинули Ісуса.

Та в особливий спосіб Христос перебуває з нами в Євхаристії. У східній Літургії священики з вірними разом промовляють: “Вірую, Господи, і ісповіду, що ти є Христос, Син Бога живого. що прийшов у світ спасти грішних, з яких перший я.” Чи не тут знаходиться Різдво?

“Прийшов у світ, щоб спасти грішних!” Так і ангел сказав Йосифові перед Христовим народженням: Марія народить сина, “а ти даси йому ім'я Ісус, бо він спасе народ свій від гріхів їхніх”. (МТ. 1, 21). В Євхаристії

Христос перебуває своїм божеством і чоловіцтвом; Христос у віфлемській ясині і на голгофським хресті; Христос, що воскрес із мертвих і вознісся на небеса; Христос, що знову прийде у славі судити живим і мертвим. Отак ми таїнство Різдва повністю живемо вЄвхаристії, не тільки як історичний спогад, але як присутність і діючу дійсність.

Святіший Отець з нагоди року Євхаристії звернувся до всіх вірних апостольським листом під заголовком: “Зостанься з нами, Господи!” Так само, призначив Єпископській синоді, що відбудеться в жовтні 2005. року, тему: “Євхаристія джерело і вершина життя і послаництва Церкви”. У зв'язку з тим Святіший Отець пише: “В ХХ столітті, особливо після Собору, християнська спільнота замітно зросла в способі уділення св.. Таїн, а особливо Євхаристії. Треба продовжувати в тому напрямі, підкреслюючи важливість недільної Євхаристії і самої неділі, як привилегованого дня Віри, дня воскреслого Господа, що дарує Духа Святого, дня, який є істинним тижневим Великоднем”.

Іван Павло II далі підкреслює: “З цілим переданням Церкви віруємо, що під євхаристичними видами (хлібом і вином), Ісус справді присутній, тому Віра від нас вимагає стояти перед Євхаристією свідомі того, що знаходимося перед самим Христом”.

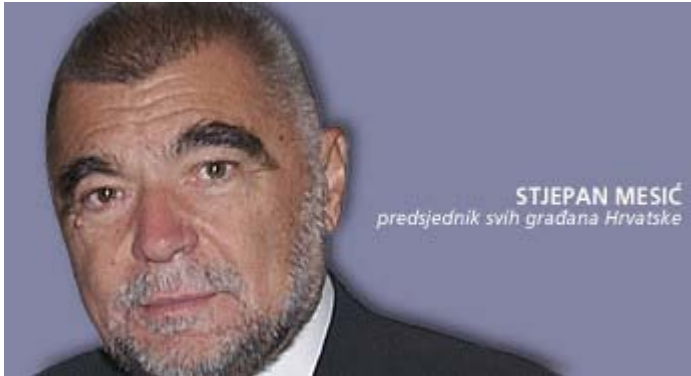
І ми, дорогі браття і сестри, наближимося цього різдва до Христа в Євхаристії. Приступім “зі страхом Божим і Вірою”. Радіймо і звиваймо: Бог стався чоловіком! Слава на висотах Богу і на землі мир людям його вподобання! Зостанься з нами, Господи, По всі дні – до закінчення віку!

Веселих свят Різдва Христового всім членам Єпархії Крижевської і всім християнам інших обрядів, і всім людям Божого благовоління, та щасливого Нового 2005 року, який нехай буде щедрим і благословенним для всіх нас.

+Славомир МИКЛОВШ
владика крижевський

Христос раждається – Славте його!

NOVI PREDSJEDNICI HRVATSKE I UKRAJINE

Novi-stari predsjednik Stjepan Mesić

Viktor Juščenko priseže za novog predsjednika Republike Ukrajine

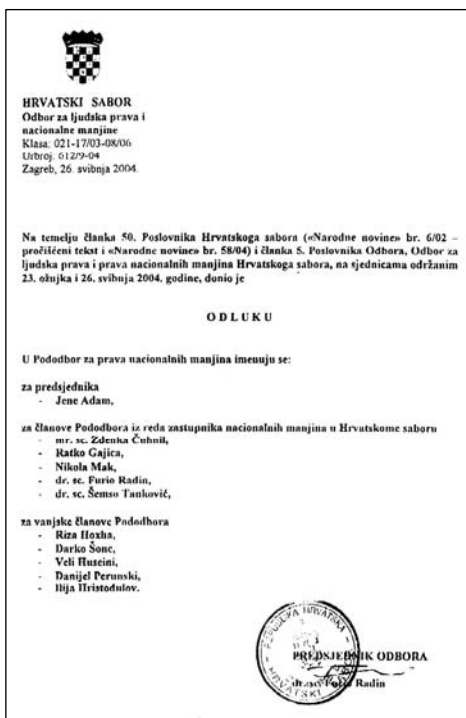

Viktor Juščenko i Stjepan Mesić

Stjepan Mesić u nedjelju 16. siječnja, ponovno je izabran za Predsjednika Republike Hrvatske u drugom krugu izbora, dok je Viktor Juščenko pobjednik ponovljenih izbora u Ukrajini 26. prosinca prošle godine.

Na inauguraciji predsjednika Mesića održanoj 18. veljače u Zagrebu ukrajinski predsjednik Viktor Juščenko izjavio je da bi Hrvatska i Ukrajina trebale iskoristiti zajedničku tradiciju i korjene kako bi jačale gospodarsku suradnju.

Danijel Perunski imenovan za vanjskog člana Pododbora za prava nacionalnih manjina Sabora Republike Hrvatske

Ovaj Pododbor je sastavni dio Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Sabora Republike Hrvatske.

Pododbor za prava nacionalnih manjina razmatra pitanja ostvarivanja prava nacionalnih manjina utvrđenih Ustavom RH i zakonima, te predlaže mjere za ostvari-

vanje tih prava. Također razmatra međudržavne ugovore i programe međunarodne suradnje, kad je to od osobitog interesa za pojedine nacionalne manjine. On također razmatra pitanja financiranja određenih potreba nacionalnih manjina i prati provedbu potvrđenih međunarodnih akata kojima se uređuju prava nacionalnih manjina.

Danijel Perunski je predsjednik Vijeća rusinske nacionalne manjine Vukovarsko-srijemske županije i predsjednik Koordinacije vijeća i predstavnika rusinske nacionalne manjine u RH.

Član je KD Rusina i Ukrajinaca Vinkovaca i predsjednik Nadzornog odbora Saveza Rusina i Ukrajinaca RH.

Danijel Perunski

V.T.

ODRŽANA RADNA I IZBORNA SKUPŠTINA SASEZA RUSINA I UKRAJINACA REPUBLIKE HRVATSKE

Manja i operativnija radna tijela Saveza

U subotu 27. studenog u Petrovcima kod Vukovara održane su dvije Skupštine Saveza Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske. Pored delegata Skupštinama su bili nazočni i gosti: **konzul Natalka Fijalko i tajnica Tatjana Bojko** u ime Veleposlanstva Ukrajine u Republici Hrvatskoj, i **prof. Larisa Uglješić**, predstavnica ukrajinske nacionalne manjine u Savjetu za nacionalne manjine RH.

RADNA SKUPŠTINA

PRIHVAĆEN NOVI STATUT

Na radnoj Skupštini Saveza sudjelovalo je 29 od ukupno 39 delegata koji su delegirani iz naših kulturnih društava. Na njoj su razmatrani prijedlozi izmjene Statuta Saveza. Poslije kraće diskusije Statut je prihvaćen u neznatno izmijenjenom i dopunjenom obliku od prijedloga Komisije za izmjenu Statuta, prihvaćenog na posljednjoj sjednici Predsjedništva Saveza.

Predsjednik Slavko Burda
dopredsjednik Đuro Biki

Promjene u Statutu odnose se na izbor delegata po takozvanom „županijskom ključu“, to jest prema broju Rusina i Ukrajinaca na posljednjem popisu stanovnika u RH. Tako sada Skupštinu Saveza čini 21 delegat, a Predsjedništvo ima ukupno 9 članova.

IZBORNA SKUPŠTINA

Nakon kraće stanke održana je izborna skupština Saveza prema izmijenjenom Statutu sa prethodne

Skupštine. Skupštini nisu bili nazočni delegati Brodsko-posavske županije pismeno obrazloživši svoj izostanak revoltiranošću glede neprihvatanja njihovih prijedloga izmjene Statuta Saveza.

Za predsjednika je izabran **Slavko Burda** iz Zagreba (Zagrebačka

županija), a **za dopredsjednika Đuro Biki** iz Mikluševaca (Vukovarsko-srijemska županija). U

Predsjedništvo Saveza još su izabra-

ni: **Silvo Dorokazi i Vasilj Boras** iz Vukovara, **Željko Kostelnik i Vladimir Dudaš** iz Petrovaca, svi iz Vukovarsko-srijemske županije, **Mirko Fedak** iz Lipovljana (Sisačko-moslavačka županija) i **Vladimir Provčić** iz Rijeke, koji će zastupati Osječko-baranjsku i Primorsko-goransku županiju. Društva iz Brodsko-posavske županije nisu imali svoga kandidata, te je njihovo mjesto do daljnjega ostalo prazno.

Izabran je i **Nadzorni odbor** od tri člana. **Za predsjednika** je izabran **Danijel Perunski** iz Vinkovaca (Vukovarsko-srijemska županija), dosadašnji v.d. Saveza, a **članovi** su **Melanija Pap**, također iz Vinkovaca, i **Nikola Jurista** iz Zagreba, tj. Zagrebačke županije.

V.T.

S l a v k o B u r d a

(kratka biografija novog predsjednika)

Rođen je 1950. godine u Vrbasu u Bačkoj. Po nacionalnosti je Ukrajinac. Djed Pavle je 1903. godine iz Ukrajine, odnosno iz sela Ričecja, (okrug Rava Rusjka Ljvivske oblasti) doselio u Bosnu. Otac Mihajlo rođen je u Dubravi u Bosni, a po odsluženju vojske, 1947. godine, doselio je u Vrbas. U rodnom mjestu Vrbasu, S. Burda završio je osnovnu školu i Gimnaziju. Studirao je u Novom Sadu, Subotici i Zagrebu. Sada živi i radi u Zagrebu. Po zvanju je ekonomist. Uža specijalnost su mu interna kontrola i revizija. Radi u TŽV Gredelj na radnom mjestu šefa unutarnjeg nadzora i revizije. Oženjen je sa suprugom Ankicom, ima dvoje djece, sin Sergij je student, a kći Aleksandra učenica III. razreda Gimnazije. Do dolaska u Zagreb, živio je u Vrbasu, Novom Sadu, Subotici i Banja Luci, te jedno vrijeme u Uppsali u Švedskoj.

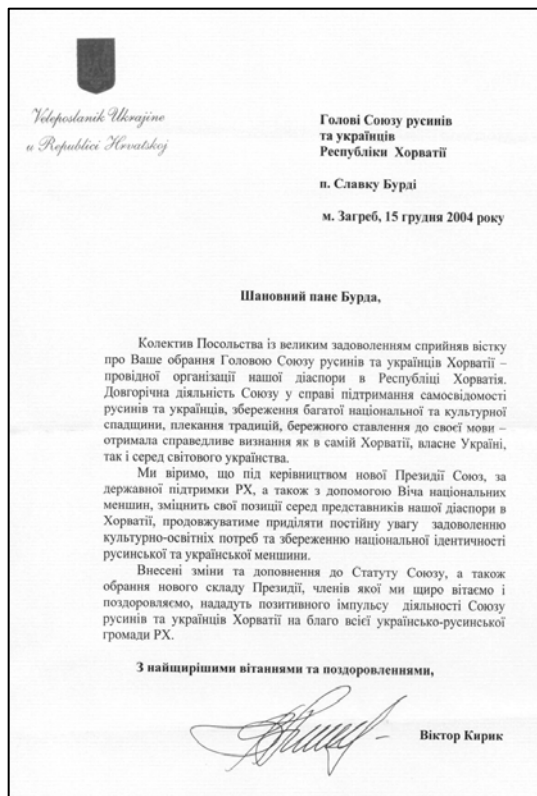
Aktivan je društveno-politički i kulturni radnik u Vrbasu, Banja Luci i Zagrebu. Bio je sudionik studentskih seminara rusinsko-ukrajinske mladeži. (Lipovača, Borovo, Strmac i dr). Kao amaterski glumac u KUD-u „Taras Ševčenko“ iz Banja Luke nastupio je sa predstavom „Soročinski sajam“ od Gogolja, na Memorijalu Petra Rizniča Djadje u Ruskom Krsturu i osvojio prvu nagradu. Po dolasku u Zagreb uključuje se u rad Kulturno-prosvjetnog društva Rusina i Ukrajinaca Zagreba. Od 1980. godine u društvu obnaša više funkcija, a danas je njegov predsjednik. U Savezu Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske djeluje od 1980. godine. Obnašao je više funkcija. Bio je ratni tajnik

Saveza od 1991-1997. godine i predsjednik Savjeta glasila „Nova dumka“. Također je redovni dopisnik glasila „Nova dumka“, godišnjaka Saveza „Dumki z Dunaju“ i „Ruskog slova“ iz Novog Sada. Bio je urednik nekoliko knjiga i brošura o Rusinima i Ukrajinima u RH. U razdoblju od 1992. do 1997. godine bio je ravnatelj ljetnih škola Rusina i Ukrajinca RH u Zagrebu. Bio je sudionik tri svjetska Foruma Ukrajinaca u Kijevu, te sudionik više sjednica Europskog Kongresa Ukrajinaca (Košice, Bratislava, Budimpešta, Prag). Sa svojim radovima o položaju (politički, kulturni i socijalni) i razvoju te opstojnosti Rusina i Ukrajinca Republike Hrvatske nastupa na raznim tribinama, simpozijumima te okruglim stolovima u Hrvatskoj, Bosni, Vojvodini, Ukrajini, Slovačkoj, Poljskoj, Austriji i Italiji. Kao predstavnik Rusina i Ukrajinaca RH nalazio se u više tijela i odbora za nacionalne manjine pri Vladi RH. Organizator je više skupova, kulturnih manifestacija, priredaba, tribina, akademija lokalnog, regionalnog i

državnog značaja. Za svoj rad više je puta bio nagrađivan i odlikovan. Značajnija odlikovanja: Hrvatski trolist kojim ga je odlikovao Predsjednik Republike Hrvatske, te odlikovanje Ukrajinske crkve s ordenom Kristova rođenja. Od samog osnivanja pa do danas vrlo je aktivan u radu Hrvatsko-ukrajinskog društva prijateljstva.

Izabran je za Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine u Gradu Zagrebu, a ujedno je i predsjednik Koordinacije ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Faksimil čestitke g. Slavku Burdi od Veleposlanika Ukrajine u Republici Hrvatskoj, Viktora Kirika

КОНСТИТУОВАНЕ НОВЕ ПРЕДСИДАТЕЛЬСТВО СОЮЗУ

На конститутивней схадзки Председательства Союзу Русинох и Украинцох РГ хтора отримана у Вуковаре 11. децембра 2004. року присуствовали **Славко Бурда (председатель)**, **Дюра Бики (подпредседатель)**, **Мирко Федак, Владимир Провчи, Желько Костелник, Силво Дорокази и Йозо Кавалко як ополномоцена замена за Василя Вораса.** Владимир Дудаш опра-вдал своєю одсуство, а дружтва зоз Бродско- посавской жупанії (Сл. Брод, Шумече и Канїжа) не дали своього представителя на хторого, спрам нового Статуту Союзу, маю право.

После уводного, особного представляня присутних членох Председательства як и членох Фаховей служби Союзу, Мариї и Гавриїла Такача и Звонка Костелника, та Даниела Перунско-го, председателя Надпатрацого одбору Союзу и Владимира Тимка, главного и одвичательного редактора “ Новей думки”, у хторим шицки виражели жадане и намагане за единственным Союзом хтори будзе на хасен и Руснацом и Украинцом. Перша одлука була же би ше

дружтвом зоз Бродско- посавской жупанії дал термин по 1. януар 2005. року у хторим би ше писмено мушели вияшніц чи даю своїх представительох до органох Союзу, до Председательства едного, а до Скупштини двох членох.

Обсяжна дискусия о потреби формованя одборох у найзначнейших обласцох діялносци Союзу, як помощних фахових целох хтори би роботу требал дзвигнуц на висши уровень, закончена зоз менованьом Гавриїла Такача и Мирка Федака як ведущих у Одборе за школство и летни школи, Звонкови Костелникови и Владимрови Дудашови зверене формоване Одбору за культуру и манифестациї, Владимир Тимко задлужени за Совит “Новей думки”, а Славко Бурда и Даниел Перунски за Одбор за финансии и маркетинг. На схадзки у найкратшим спатрена обща и финансийна ситуация у Союзу по пребераню длужносци од старого Председательства зоз заключеньом же стан задовольоючи. Совит за национални меншини у перших 11 мешацох 2004-ого року сполнел шицки финансийни обовязки

спрам Союзу та и вон могол спрам дружтвох розподзеліц пенези по скорей прилапених критериюмох. Пре позитивну финансийну ситуацию у Союзу Председательство одлучело же би конечно и тройо заняти у Фаховей служби достали 13. плацу (познатшу як “божичница”) од 1 000 куни. Тиж так заключене же би ше пошвидко розпатрели їх роботни контракти и виправели замерковани недостатки.

Председательству дате знац же ше неотримана Летна школа за руску и украинску младеж отримала у остатнім тижню януара 2005. року найвироятнейше у Ораховици, як и же ше у Петровцох 8. и 9. януара 2005. року отримала преслава з нагоди 85-рочниці культурней діялносци у тим месце, а у Риски, у організації КД “Рушняк”, же ше од 15. по 30. януар отримала вистава “Русини и Украинци у Приморско- горанской жупанії” у чиїх ше рамикох першого вечара отримала и бал.

3. Е.

Зоз конститутивней схадзки Союзу

Аниматор культури – Звонко Костелник винчує новому председательови Союзу

Naš saborski zastupnik - Nikola Mak

ND: Na izborima za Zastupnički dom Sabora RH 2003. godine izabrani ste kao nezavisni kandidat za 12 nacionalnih manjina. Možete li nam sada nakon godinu dana reći kako se snalazite s obzirom na to da zastupate tolike manjine?

N. Mak: To je relativno težak posao, jer radi se o 12 manjina, a samo romska manjina ima preko 50 udruga.

Normalno da sa svim tim drugama treba imati odnose, treba saslušati ljude iz tih udruga, a tu je i velik broj pojedinaca koji se javljaju, smatrajući sasvim opravdano da bi im trebao pomoći saborski zastupnik, jer nisu na nižim razinama državne vlasti uspjeli riješiti svoje probleme. A te probleme, poslije telefonskog razgovora ili poslije razgovora u četiri oka, treba rješavati. To znači intervencija, pisma, opet telefonski kontakti itd. To svakako iziskuje ogromne napore. Međutim, to je za mene očekivana situacija. Bio sam svjestan da je to najteža izborna jedinica. U tom sam zaista nezavisan. Iza mene nitko ne stoji, nema udruge. Čak ni moja njemačka udruga nije kompetentna stajati iza mene. Svaka udruga i svaki pripadnik svih tih 12 nacionalnih manjina stoji iza mene. Smatram da je tako i ponašam se koliko to moje fizičke mogućnosti dopuštaju.

ND: Mislite li da saborski zastupnici nacionalnih manjina mogu više doprinijeti u ostvarivanju prava pripadnika nacionalnih manjina?

N. Mak: Svakako, saborski zastupnik zato je tu da bi kao predstavnik u najvišem zakonodavnom tijelu zemlje pomogao u rješavanju objektivnih problema koje imaju pripadnici nacionalnih manjina koje zastupaju, naravno bez obzira radi li se o kolektivnim problemima, ili se radi o pojedinačnim problemima. Smatram, znajući rad svojih kolega koji zastupaju ostale nacionalne manjine, da se u ovih

godinu dana u punoj mjeri upravo na taj način ponašamo i djelujemo. Slobodno mogu reći kako je uloga zastupnika jedna od ključnih točaka u ostvarivanju prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

ND: Svaka nacionalna manjina ima svoje specifične probleme. Kako

NIKOLA MAK (Nezavisni zastupnik austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske nacionalne manjine u Saboru RH) izabran je za saborskog zastupnika na parlamentarnim izborima 2003. godine.

Član je saborskog Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, član Povjerenstva za rješavanje sukoba interesa i član Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske.

Nikola Mak rođen je 18. studenoga 1937.g. u Čemincu (Laschkafeldu po njemački), Baranja, a od 1938.g. živi u Osijeku. Nijemac po narodnosti, diplomirani pravnik po zvanju, u širem smislu javni djelatnik, a sada aktivni umirovljenik. Oženjen, otac dva odrasla sina.

U gradu Osijeku je aktivno djelovao u više različitih područja.

Aktivno se bavio sportom (veslanjem, rukometom i atletikom), a kasnije je obnašao značajne funkcije u tim sportskim klubovima.

U prosvjeti je obnašao funkcije predsjednika Zajednice obrazovanja. Bio je potpredsjednik Fonda za dječju zaštitu od 1972. do 1977. godine.

U profesionalnom djelovanju najduže se bavio kulturnim djelatnostima, kao prvi čovjek osječke kulture od 1962. do 1984.g., potom kao ravnatelj Dječjeg kazališta, do umirovljenja 1992.godine.

U humanitarnom radu bio je jedan od osnivača i prvih voditelja Društva za zaštitu od dijabetesa.

Danas je aktivan u Hrvatsko-njemačkom društvu i Njemačkoj narodnosnoj zajednici-udruzi Podunavskih Švaba u Osijeku. Predsjednik je Vijeća njemačke nacionalne manjine Osječko-baranjske županije i Predsjednik koordinacije vijeća Osječko-baranjske županije.

Za cjelovitu društvenu i profesionalnu djelatnost nagrađen je nagradom "Pečat grada Osijeka" 1997.godine.

Osobno je, kaže, beskrajno zaljubljen u Osijek i rijeku Dravu, voli ljude i želi pomoći svima koji pomoć zatraže.

vidite probleme rusinske i ukrajinske nacionalne manjine?

N. Mak: Velika je sreća što su rusinska i ukrajinska manjina bile organizirane već poslije I. svjetskog rata, a naročito od 1945. godine. Imaju svoj Savez, svoja društva, vrtiče i

osnovne škole, gdje postoje. Tako postoji organizacijska infrastruktura za te dvije manjine. Prema tome, čim postoji infrastruktura, postoje, znači, i ljudi koji se bave društvenim radom na bilo koji način. Možda su u vodstvima kao rukovodeći ljudi, ili kao aktivni izvođači, od najmlađih do

Razgovor sa Nikolom Makom, saborskim zastupnikom austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rusinske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske nacionalne manjine

najstarijih, koji nastupaju na raznoraznim priredbama u fokloru, zbornom pjevanju itd., a sve u cilju sačuvanja i njegovanja baštine rusinske i ukrajinske nacionalne manjine. Dakle, s te strane stvar je vrlo povoljna. S druge strane, kod Rusina i kod Ukrajinaca se u posljednje vrijeme primjećuje određeno nejedinstvo, javljaju se sumnje treba li biti Savez Rusina i Ukrajinaca ili posebno Savez Rusina, a posebno Savez Ukrajinaca, i slična pitanja koja se javljaju unutar korpusa ovih dviju manjina. Osobno smatram da treba čuvati tu vrlo pozitivnu tradiciju Saveza Rusina i Ukrajinaca sa sjedištem u Vukovaru, ali istovremeno treba vidjeti i na koji se način pomiriti s tom idejom jedinstvenog Saveza. Svatko ima pravo na samoorganiziranje i stvaranje novih udruga, bilo to posebno rusinske, posebno ukrajinske udruge, pa prema tome taj princip legaliteta treba poštovati, uz istovremeno poštivanje jednog principa racionalnosti, uz princip poštivanja onog dobrog što je dosad napravljeno, a nesumnjivo je kako je Savez Rusina i Ukrajinaca jako puno postigao u svom radu. U tom smislu kao zastupnik odlično surađujem sa svim Rusinima i Ukrajincima i sa svim njihovim organizacijskim jedinicama, ali ne želim biti arbitar. Ta pitanja organizacijske i programske naravi Rusini i Ukrajinci moraju riješiti između sebe, a tu mogu biti samo dobronamjerni savjetodavac, kao čovjek koji je stjecajem okolnosti na mjestu saborskog zastupnika i ima dovoljno godina kako bi se mogao usuditi nekome nešto savjetovati.

ND: Rusinska i ukrajinska nacionalna

Nikola Mak na Kulturno-zabavnoj večeri Rusina i Ukrajinaca u Osijeku

manjina su, sagledavajući potrebe u školstvu, a na temelju dosadašnjih iskustava, izabrale C-model nastave u školama. Ona se održava na hrvatskom nastavnom jeziku uz dodatnih 5 sati tjedno za predmet „Njegovanje rusinskog/ukrajinskog jezika i kulture“. To je u redu, međutim već sedmu godinu naši učenici nemaju nikakvih udžbenika, a učitelji priručnika. Što mislite o ovom problemu?

N. Mak: Nažalost, u pogledu školstva, koje je inače dobro riješeno mrežom škola, vrtića itd. tamo gdje postoji određena koncentracija Rusina i Ukrajinaca, stvarno se javlja problem udžbenika, kao i problem savjetnika koji bi pomogli unapređenju rada u prosvjeti. Prema tome, moja briga, a isto tako i briga Saveza Rusina i Ukrajinaca, bit će rješavanje tog problema, kako bi se on u 2005. godini konačno skinuo s dnevnoga reda. Moguće rješenje nedostatka udžbenika jest da ih napišu autori iz Hrvatske, a ima takvih nastojanja, ili neka se prevedu dobri udžbenici sa strane, a moguće je i prijevod hrvatskih udžbenika na rusinski i ukrajinski jezik. Što se tiče već zgotovljenih rukopisa tu je nadležno Ministarstvo prosvjete i sporta, pa mi sa tim ljudima moramo razgovarati kako bi iduća školska 2005/06. godina bila dočekana sa rješanim pitanjem udžbenika. Prema tome, nama je u 2005. godini zadaća uspješno razrješenje dva pitanja: udžbenici i savjetnici za rusinski i ukrajinski jezik u školama.

ND: Rusini i Ukrajinci imaju više Predstavnik i Vijeća nacionalnih manjina na općinskoj, gradskoj i županijskoj razini. Kako oni mogu ostvarivati prava nacionalnih manjina u svojim lokalnim samoupravama?

N. Mak: Posebno naglašavam važnost Predstavnik i Vijeća rusinske i ukrajinske nacionalne manjine u okviru lokalne samouprave. Treba shvatiti kako smo na taj način dobili kompetentna i odgovorna tijela za sva pitanja koja se tiču rusinske i ukrajinske, kao i svih nacionalnih manjina na lokalnoj

razini. Ne može jedno općinsko, gradsko ili županijsko poglavarstvo raspravljati i odlučivati o pitanjima koja su važna za nacionalne manjine. Vijeća i predstavnici ne odlučuju, samo daju mišljenje, ali to nije obično mišljenje. To je mišljenje tijela koje su pripadnici manjina izabrali tajnim glasovanjem. To tijelo zastupa interese svih pripadnika te manjine na području općine, grada ili županije.

ND: Kako gledate na rad Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske?

N. Mak: To je Savjet koji na državnoj razini rješava pitanje sredstava i još neka druga pitanja važna za nacionalne manjine. U prvom planu su sredstva za rad društava i udruga na području kulture. Dočekali smo konačno kompletiranje Savjeta za nacionalne manjine. Znaju se rusinski predstavnik i ukrajinski predstavnik, pa prema tome dobili smo ljude koji će biti izravno odgovorni. Za sve zahtjeve rusinske nacionalne manjine predstavnik je gospodin Gabrijel Takač a za ukrajinske gospođa Larisa Uglješić. Stjecajem okolnosti oboje su sa područja Vukovara i oni će biti odgovorni za raspodjelu sredstava za rusinska i ukrajinska društva i udruge.

ND: I za kraj, što biste poručili pripadnicima rusinske i ukrajinske nacionalne manjine?

N. Mak: Sad smo na početku još jedne kalendarske godine, dakle druge godine moga rada sa Rusinima i Ukrajincima, rada s kojim sam u protekloj godini izuzetno zadovoljan, bez obzira na rezultate. Bio sam zadovoljan s odnosom, kontaktima i sa svojim obilascima rusinskih i ukrajinskih mjesta i manifestacija. Također sam zadovoljan odnosom Rusina i Ukrajinaca prema meni. Nadam se još boljoj suradnji u 2005. godini. Tek na kraju godine moći ćemo govoriti o nekim konkretnim rezultatima u odnosu na probleme o kojima smo upravo govorili. U tom smislu želim svim svojim rusinskim i ukrajinskim prijateljima, odnosno udrugama i vijećima, plodnu godinu.

Razgovor vodio Vlado Timko

НЕМЕРАЮЦО ВЕЛЬКЕ ДОПРИНОШЕНЄ НАШЕЙ КУЛЬТУРИ

Под покровительством Совету за национални меншини РГ, а у організації КУД-а "Яким Гарди" у Петровцох 8. и 9. януара 2005.р. зоз численима манифестациями под заєдніцку назву "Зоз жридли наших предкох" означени вельки юбилей - 85 роки організованей культурней и просвитней діялносци у тим нашим месце, хтори ма и ширше значенє за Руснацох и Українцох на тих просторох.

Мало ше хтори места, не лем нашо руски и українски, але и вельо векши, можу похваліц же маю таку длугоку культурну традицию, же тельо поробели на очуваню и потвердзованю свойого национального ества, же дали теліх визначних культурних, просвитних и уметніцких діячох хтори ше афирмовали и звонка свойого штредку и власного национального корпусу, як цо то можу Петровци. Часц тайни того феномена могла ше лем нагаднуц на спомнутей преслави хтора започала зоз даваньом длужних почесцох шицким покойним цо уткали голем одну нітку до велічезного тканя петровскей культури и просвити. При Крижу погнутим бранительом Оцовщинскей войны на греко-католицким теметове делегация у хторей були и Славко Бурда, председатель Союзу Русиных и Українцох РГ и Андрия Ягринч, доначальнік општини Богдановци положела венец за шицких покойних посланікох культурней творчсци, а пригодни венец, у присустве шицких учаснікох фахового сходу, поставени и на спомин-плочу на Доме культури.

"Значенє и улога Петровцох у зачуваню национального идентитета и афирмованя культурней, просвитней, материялней, духовней и вкупней творчосци Руснацох и Українцох" була назва наукового сходу на хторим поднешени 12 реферати. Наведзени реферати* мали би буц по идуци "Петровски дзвон", хтори ше отримали 14. и 15. мая 2005. р., публиковани у окременим зборніку.

Богата соботова програма преслави предлужена у вечарших годзинох зоз отвераньом двох виставох, фотографийох и народного облечива. Обидва були удатни и зацкавели наживительох, поготов вецей як 120 фотографий на хторих облапени цали означовани период. На веліх сликох числени присутни препознавали познати и мили им особи, з радосцу и пиху видзели на ніх и себе

* НАСЛОВИ РЕФЕРАТОХ:

- 1. Ш. Гудак:** "Просвитно-культурна діялносц 1919-2004";
- 2. В. Зидарич:** "Значенє культури за руску и українску националну меншину у Петровцох";
- 3. З. Костелник:** "Хореография руских и українских народних танцох";
- 4. Я. Ерделі:** "Театрални аматеризем з поглядом на діялносц";
- 5. мр. О. Роман Миз:** "Улога церкви у культурно-просвитней діялносци у Петровцох";
- 6. П. Киш:** "Централна манифестация культури Руснацох и Українцох РГ "Петровски дзвон";
- 7. Ганча Папандриш - Гаргай :** "Руске народне облечиво у Петровцох";
- 8. Я. Чордаш :** "Вокално-инструментална вокация у Петровцох од самих початкох по нешка";
- 9. Д. Гарди:** "Школа у Петровцох од половки 19 вику по нешка";
- 10. В. Костелник:** "Улога Союзу Русиных и Українцох РГ у культурней діялносци";
- 11. М. Ляхович:** "Миграції українских фамилийох зоз Босни до Горватскей и Петровцох";
- 12. Г. Такач:** "Подобова колония и галерия у Петровцох".

як часц незабутей власней и прешлосци валалу, а пренашли и таки слики яки ані не маю у своїх колекцийох. Виставу фотографийох отворел Миронь Надь, еден з найстарших активних членох "Якіма Гардия", а Ганча Папандриш - Гаргай як авторка отворела виставу народного, насампредз женского облечива и стварох за каждодньове хаснованє у обисцу.

Коруна цалей преслави була промоция монографії "Петровци, жридли и розсаднік рускей и українскей культури, просвити и уметносци у Републики Горватскей" хтору написал Штефан Гудак. Пред початком представяня кніжки пречитана поздравна телеграма Петра Киша и його фамилий з Австралиї од хторих окрема красних жаданьох за дальшу успишну роботу петровскому дружтву сцигол и чек на 1 000 тамтейши долари. Представяюци монографию "Петровци..." ей рецензенти Желько Югас, Данил Гарди и Яким Ерделі виражели вельку подзековносц авторови же направел кніжку "вични памятнік успишней роботи". Сам

Штефан Гудак наглашел же кніжка плод огромней роботи з хтору ше сцел оддлучиц Петровцом и Петровчаньом за вельке доприношенє у рускей и українскей культурно-просвитней роботи на ширших посторох.

После промоції кніжки отримани литературно-музични вечар на хторим ше зоз своїма творами представели поетове хтори народзени лебо жию у Петровцох, Ганча Папандриш-Гаргай, Звонко Барна, Любица Гаргай, Славка Плишка и Томислав Кетелеш як и Оксана Мартинюк зоз Осеку. У музичней часци наступели "Дзвони", женски хор церкви Покрова Пресвятей Богородици помоцнени зоз дзияком Мирославом Дудашом хтори одшпивал 4 коляди, потим тамбурови оркестер вуковарскей Трецей основней школи под руководзеньом проф. Томислава Руская та зоз по 1 писню соло-шпиваче Томислав Дудаш, Силво Медеша, Михал Голик и после вецей деценийох знова на бини зашпивала Вира

У ПЕТРОВЦОХ ОЗНАЧЕНА 85 - РОЧНІЦА ОРГАНІЗОВАНЕЙ КУЛЬТУРНО- ПРОСВІТНЕЙ ДІЯЛЬНОСЦІ

Чупич, запаметана под дзівочким презвіском Югас и у дуету браца Владко и Звонко Рускай. Окрем ніх публіка мала задовољство по перши раз после Оцовицинскей войны у улоги водителя видзиц Данила Гардия хтори зоз наступом здогаднул на часи кед бул заштитни знак за микрофоном на приредбох у Петровцох и ширше. По законченю програми заслужним поединцом и институційом додзелени припозаня и монография "Петровци..."**.

Недзельова часц преслави почала зоз Панахиду хтору после Велькей служби за шицких покойних у 85 рочней истории петровскей култури и просвити одслужел о. Владимир Магоч. По змісту цаловечарши концерт славеніка КУД- а " Яким Гарди ", хтори пре практични причини отримани у пополадньових годзинох, указал зоз масовносцу, рижнородносцу и квалитетом же терашньосц добра залога за будучносц културно-уметніцкогo живота у Петровцох. У програми наступели шицки танечни секції од наймладшей по найста-

ршу хтори вкупно виведли 15 хореографски точки цо их поставел проф. Звонко Костелник, "Дзвони" одшпивали 6 народни шпиванки на стародавни способ як ше шпиво-

вало кед нешкайши анді зоз хору були млади, а Томислав Дудаш, Силво Медеши, браца Рускайово у дуету и Златко Марош одшпивали по єдну шпиванку. Як помоц петровским танечніком у дзеподєдних хореографийох шпивал и хор КД Русинох и Українцох Винковци. Внедзелю госц Петровчаньом бул и Олександр Левченко, заменік амбасадора України у Горватскей.

Програма закончена символично зоз "Многая літ" зоз хтору ясно виподзене жа-

дане за дальши дуги и успиши живот и розвой култури не лем у Петровцох, але и ширше, при шицких Руснацох и Українцох гоч дзе ше находза. На заєдніцкей вечери подзелени коло 180 припознаня аматером з ограндзєньом же и попри такого велького числа дахто сигурно не нароком вихабени.

****ПРИПОЗНАНЯ ЗА ДЛУГОРОЧНУ РОБОТУ ДОСТАЛИ:**

Вира Гудак, Штефан Гудак, Янко Чордаш, Софрон Колода, Миронь Надь, Желько Югас, Данил Гарди, Звонко Рускай, Дюра Гарди, Звонко Еделински, Силво Медеши, Вира Чупич, нар. Югас, Петро Киш, Мирослав Дудаш;

посмертно: Силво Кетелеш, Силво Ерделі, Михал Дорогхази, Михал Дудаш;

институцій: Треца основна школа Вуковар и Союз Русинох и Українцох РГ.

Мили мойо петровчане, окреме члени културно-уметніцкогo дружтва "Яким Гарди", як и почитовани госци того велького швета зоз хторим означуєме 85-рочніцу културней роботи у Петровцох!

Винчуєм Вам, насампредз, тото вельке швето и источасно жадам же би ювилант ише длуго жил и бул активни, односно же би ше у рамикох петровскогo дружтва одбувала ише векша активносц

на пєстованю културногo скарбу Руснацох и Українцох, у першим шоре на нашу радосц и поцешєне, як и припаднікох народох и меншинох зоз хторима жиєме.

Кед бим могол буц зоз Вами у тей хвиліцк, дзеліц зоз Вами радосц цо ю чувствуєце, верце, у души бим чувствовал же ми слунко ише лепше швици у тей далекей Австралії. Бо, наша култура то ЄДЕН ВЕЛЬКИ РУСКИ ПАРТОК! То парток, хтори ткали нашо прадідове и дїдове, оцове, та и ми, а тераз зоз його тканьом починаю нашо дзєци - сїнове и дзєци. Тельо будзем нескромни же повєм же єдна нїтка у тим партку була и моя фамилия; супруга Ружица и дзєци Дамир и Лілія и я, кажде у даякей улоги, од длугорочногo председатєля Управногo одбору Културно-уметніцкогo дружтва «Яким Гарди» и нашей Манифєстациї култури «Петровски дзвон», до глумцох и танечнікох. Най так будзе, мили мойо Петровчане и у шлїдуюцим чаше. Учце свойо дзєци и унучата свой мацерински язык и културу, пєстуйце ю як ю пєстовали нашо предки зоз хторих, нажаль, я уж велї памєтам же, спочиваю на петровским темєтовє и не дочекали тоту нешкайшу радосц.

И тераз, як цо було и пред тим кед сом бул у Петровцох, жадам Вам помогнуц - посилам Вам, КУД-у «Яким Гарди» наменски чєк на тисяч, або як нашо стари гварєли «На єзер австралски долари». Будзе ми весєли и щєшлїви у тих шветочних хвиліцкох и примце сердєчни поздрави, шицки цо сєє нешка вечар ту, у Домє култури,

од бачика Петра и анді Ружици Кишових зоз Австралії.

Розпатраня зоз совитованя

НАУКОВО О ПЕТРОВЦОХ – САМИ ПЕТРОВЧАНЕ О ОСЕМ И ПОЛ ДЕЦЕНІІ КУЛЬТУРНЕЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Знагоди преслави 85-рочниці просвітньо-культурней роботи, 8. януара 2005. року, у Петровцох отримане фахово-наукове совитованє зоз 13 безпосредковима учашніками у організації домашнього Культурно-мистецкого друства "Яким Гарди". Сообщовали о поединих конарох просвітньо-культурно-мистецкей діялносци у тим нашим ище вше найвекшим штрעדку у Републики Горватскей. Совитованє привитали и госци, председатель Општини Богдановци Андрия Єгрич, председатель Союзу Русинок и Українцок у Републики Горватскей, Славко Бурда, председатель Ради рускей националней меншини Вуковарско-сримскей жупанії, Данил Перунски и други.

Як и швечи: перше о 85-рочниці – Штефан Гудак

Перши викладач бул Штефан Гудак на тему чий наслов и у означованю ювілею – 85-рочниці культурно-мистецкей діялносци у Петровцох. Вельо податки, вельо спознаня, з часци меней лебо вецей познати и у других подобних пригодах, але и надосц нових. И у тим вредносц за Петровци и Петровчаньох. Числа импозантни, а вони гуторя же и понад тисяч наших Петровчаньох активно участвовало у просвітньо-культурно-мистецкей роботи свойого места и свойого народу у цалосци, чуваюци свой руски и українски индетитет, препознатлівосц, але го розвивали, видзвигуюци на високи, аж найвисши уровень культури, цивилизації и мистецтва. Шицко на

гвизданей драги своїх предкох. Єдно спомедзи найупечатлівших спознаньох було и того же найплоднейша режисерка веліх театралних ділох була Вира Бесерминьова, познейше Гудак. Мала понад 30 креації и то на аматерскей основи, у чужких условийох учительованя, мацеринства и газдиньских роботох дома. Требало би розпатриц можлівосци означованя ей роботи на окреми способ; поведзме одвитующе подобове діло котре би и терашні и будучи генерації здогадовало на єдну винімково схопну жену-учительку котра тельо вельо дала свойому стрעדку, але и ширшому и

найширшому, праве и нашей просвити, культури и мистецтву взагалі.

Руски и Українски мултикултурализем Винка Зидарича

На таки велічезни успихи и резултати у очуваню и унапредзованю руского и українского индетитету надовязує ше сучасна тематика европейней матрици – мултикултуралносц, о чим науково бешедовал Винко Зидарич. Особено наглашел же то

цо у Петровцох творене и цо ше ище вше твори ма високи досяги, котри граніча зоз професионализмом, а то ше не лєм високо цені, але и практично вимага и уходзи до каждодньового живота як його основа у сучасней Европи.

И єдна Зидаричова инициатива: О таких культурно-цивилизацийних досягах Петровчаньох треба, та аж и нужне, пошориц и видац скрацене сообщене у красним виданю так же би ше го могло приложиц шицким, односно каждому хто ше за руску и українску культуру у Републики Горватскей вше вецей цікави, и то праве у тей розвитей Европи. Єст ту и хто то може зробиц, а преложиц го на вецей шветово язики постара ше Центер за мултикултурализем у Загребе у котрим праве и роби Зидарич.

Необкеруюца улога вири и церкви – Роман Миз

Змист викладаня о. мр. Романа Миза з Нового Саду обчековани: значна, аж и найзначнейша улога грекокатолицкей вири и церкви у зачуваню и розвиваню нашого народного индетитету, але не лєм стриктно, най повем, религийного, церковного, але и ширшого, насампредз просвітного и культурно-мистецкого. Як приклад, наводзимо лєм такволани конфесийни школи, цо пове же таки руски школи сновали нашо парохії кед нашо стари тадзи присельовали, док держава не превжала финансийне и кадрово

У ПЕТРОВЦОХ ОЗНАЧЕНА 85 - РОЧНИЦА ОРГАНІЗОВАНЕЙ КУЛЬТУРНО- ПРОСВІТНЕЙ ДІЯЛЬНОСЦІ

пошорене тей основней просвити народу.

Таку улогу наша церква ма и нешка, особено у остатні час. Змоцнета діялносц у екуменизме рижних християнских виросповиданьох, котрому праве о. Роман Миз еден од апологетох.

Союзово доприношене – Гавриїл Такач

О Етнографичней збирки Русинох и Українцох Горватскей и Подобовой колонії у Петровцох мал слово секретар Союзу Русинох и Українцох РГ, дпл. юрист Гавриїл Такач. Вон у исти час еден спомедзи найзаслужнейших за обидва тоти институції культури. И у едней и у другей ше улога Союзу у подполносци виказала, о чим Такач окреме апострофовал иснуюци факти. Доложел медзи иншим: "Союз вельо допринесол обнови и добудови Дома культури у Петровцох кед 70-тих рокох прешлого столїтия з добрей часци згорел у огню. Аж и порта на котрей ше находзи будинок зоз Етнографичну збирку, та и сам амфітеатер у ей загради ґрунтовно Союзово. Союз ю розумліво придавал на хасноване Петровцом и їх и нашей культурно-мистецкей діялносци.

Руске народне облєчиво – Ганча Гаргаї-Папандриш

Сугестивно и прешвечліво бешедовала о руским народним облє-

чиве од давн-давна по нешка Ганча Гаргаї-Папандриш, фаховка текстильного унапряменя. Документовано наглашовала основни природни средства у облєканю и украшованю, але и о предметох практичней наменки у каждодньовим живоце Рускинї и Руснака. Науково потолковала и назви з котрима ше таки платняни материяли наволоу. Найчастейше маю свой корень у немецким языку, гоч нам ше видзи же то нашо власне. Корень слова порусначени, та так дійствує як руски. Ниа лем еден приклад: фартух–ту корень у немецким языку. Гаргайова дума же то пошлїдок живота наших людзох у сушедстве зоз Подунайскими Швабами вецей як сто роки.

О петровских литературних творителюх ше не бешедовало

Панї Гаргаї-Папандришва тиж требала бешедовац о петровских литератох ище од Уйфалуша, Осифа Костелника и шицких других по нешка, але лем приложела того написане за друковане у окременим зборнїку о совитованю.

Дацо о чим не поведзене

Институционална діялносц у просвити и культури под час Другей шветовой войны не исновала. То правда, але ше вона цалком не загашела. Превжала ю антифашистична борба, а ниа и

даскельо мена: Мелана Еделински, Нада Майхер, Косана Величкович, Славко Майхер и други. О тим би требало обробиц окремну тему, можебуц того року кед ше ма означиц 55 роки КУД-а "Яким Гарди". Бо и то було доприношене нашей культури и мистецтву, у першим шоре праве Петровцох, исто як и под час Оцовщинскей войны 1991-1995. рок, робело ше, и не претаргнути континуитет.

Сами о себе и своей любви гу просвити и культури

Тото цо ше на концу саме од себе наклада кед ше попатри список викладачох, то тото: О самих себе о своїх предкох, о своих терашнїх и будуцих возростох фахово и науково гуторели вони сами – Петровчане о петровскей культури, и то на високим уровню. Треба их дзвигнуц ище на висши уровень, та будзе на уровню розвитей Европи до котрей ше и Петровчане готую. Же би ше до того дошло требало осем и пол децениї, а же би ше досягло тото европейске, не треба нам анї дзешата часц од тих рокох. Нательо нам поросли интелектуални моци.

Викладаче Петровчане були Данил Гарди, Яким Ердєлі, Янко Чордаш, Звонко и Владо Костелник, Петро Киш и не Петровчан о. Роман Миз, але барз добри познаватель тематики котру обробел.

Петровци-Вуковар, 9. януара 2005. року
Владо Костелник

На обидвох фотографийох госци на науковим совитованю о 85. рочници культурно-просвитней діялносци у Петровцох

КАДЗИ „ПЛІВА” РУСКА ЛАДЯ (2)

Тих дньох сом зоз дзеци у штвартей класи читал и обраблял познату басну „Лебед, рак и чука”. Як то уж звичайно, после пречитаного тексту, поставял сом питаня – школяре одвитовали, описовали спомнути животинї и тому подобне. Вони уж од скорей знали, бо ше то учи и у трецей класи, же ше зоз каждой басни може дацо научиц, або каждая нам басна дава даяке „наравоучение”. На концу сом поставел таке питанє же би школяре сами принесли заключенє, а воно глашело:

– Цо думає, дзеци, прецо тоти нашо животинї лебед, рак и чука не рушели з места? Одвит очековани, а вон бул виповедзени як зоз „пушки”.

– „...Прето же каждая животиня цагала на свой бок”.

Як то уж тому шор, дзеци сом похвалел же дали точни одвит, а вец сом ше им ище питал же чом нашо фодбалере там едней недзелї страцели зоз вельку розлику? Хлапци котри бавя у подростку знали, та тиж так швидко одвитовали як и первей:

– Прето же ше вадзели, не слухали тренера!”...

Настава закончена, рушел сом ше дому и роздумуєм:

– Видзиш ти, Дюро, яки ти маш бистри дзеци? И гей, кед же ше фодбалере предлужа вадзиц, до конца потраца шицки змаганя и гайд вонка зоз Другей лиги...А вец, дома, на пожовкнути паперу читам:

БАЧВАНСКО – СРИМСКЕЙ ИНТЕЛИГЕНЦИЇ

ЛЮБИМИ БРАЦА! Богу слава, дочекали зме конец страшней, предлугей войны, у котрей и наш Бачванско – сримски руски народ превельо страдал и церпел. Нажаль, тот пожадани мир не приходзи нам зоз желеним конарчком спокою лагодно, але як страшне гирмотанє и з нього перуни, котри розтрескаю стари дуби (стари прежити права моцнейшого над слабшим), да спод їх пняхох вирошне нови швижи живот – препород народох.

Видзимо як предняци каждого народу понагляю да шлебоду свойого народу обраца на хасен и красишу будучносц його. Дзень и ноц ше пожертвовно трудза, агитую, ортанізую, да употреба згоди златней шлебоди, да цо красишу долю свойому народу збудую.

А ми интелитентни синове Бачванско – сримского руского народу чи шмеме зоз зложенима руками на тото шицко ше мирно припатрац и чекац готови рондяви фалатки цо нам други з милосердия доруца? Не питајме ше як було и цо було, або як нас интелитенцију тераз народ судзи. На тото времена нет, бо часи преозбилни лєца, а зле будзе нам з народом кет нам даремно прелеца!

У страшних часох войны чежски и горки живот бул, але зме чесно витримали и народу були вирни. Тераз як да нас ище красиша проба чека, а я рад би з вами ведно да и тоту пробу чесно народу на хасен витримає и укажеме же зме заслужели довириє його.

Най ніхто не вери же нас лєм гарсточка єст, па мало можеме зробиц. Богу хвала, нестало и кинеского мура, котри дзелел

Бачванских Руснацох от братох по Сриме. Коло 20 тисячи Руснаци чекаю свою народну судьбу. Народ, котри до тераз нїяку власну културу не мал – жадни є свойого слова, свойого писма. Укажеме му же тото занедзбане його слово, писмо, добри стари обичаї так исто красни и мили и другим народом їх слова и писма.

На Вас ше волам браца по Христї пп. учительох и др. интелитентних Руснацох: **соединьме ше ведно руку о руку**, започнїме руски народ просвицовац у його власней бешеди. Не бойме ше чежскей роботи. У початку старайме ше о найнужнейшим: кнїжки за школски дзеци, календар за 1919. рок и накеди возможно будзе выдавац мали просвитни руски новинки котри би тижньово або двотижньово виходзели, зберац народне добро: писнї, обичаї...

У Дюрдьове, 13. децембер 1918. року

Д. Биндас
парох.

Так у гевтих чежких часох, скорей блізка дзеведзешат роки, роздумовал о. Дюра Биндас. По його драги и спрам його задумкох пошла велька векшина наших учительох, нашей інтелигенції у руских валалох, у Миклошевцох и Петровцох тиж так. Яки були резултати такей взаємней роботи знаме. Основане Руске народне просвітне дружтво...Почало ше видавац учебніки на руским язюку, без огляду же було и иншаки думаня, почали виходзиц новини на руским язюку, календар, отвєрали ше школи з руским наставним язюком, нашо, руски школи. Робота на културним полю каждого року була вше обяжнейша, танцовало ше, шпивало, почали з роботу дилетантски секції... Културни препород руского народу... А як „просвиташе” були опредзелени и яки становиска заступали, шицким нам познате.

Дахто може повєсц, а єст таких, же цо важне або то було теди, нешкайши часи иншаки, не треба споминац лоньски шніг, нешка ше... Точне, то було теди и нешкайши часи иншаки, але на нашо поля (читай робота на културним и просвітним полю) пада исти шніг, чи вєцейрочни, шицко єдно, лєм ше на дзешатки роки анї през горуце лето не могол розпущиц. Окреме ше вон громадзи ту у Сриме, на наших двох руских островах. Каждого року ше го з велькими лопатами одруцує, але цо далєй - вон вше твардейши. Дал би Бог кед би ше розпущел голем тот цо му почали брада и баюси шивиц док ше отлукал, а ище вше ше отлука, на Руснаковим хрибце.

Нашо, руски визначни людзе гваря же нам, як найменшей (по числу) националней меншини грожи асиміляция. То так предвидзели природни

закони, але тоти исти закони не записани вчєра. Тоти природни закони важєли и под час Австро – угорскей морахії, и скорей и после ней. Анї єдна власц за Руснака не писала окремини закони, а обстали зме. Розвили ше. И без огляду на шицко история, прєшлосц, мала би нам буц учителька живота. Кед ше нашо предки збили до шорох чом би то не зробєли и ми? Без огляду же нам думки часто не идентични. Боже мой, яки би то бул живот кед бизме шицки єднак думали. Не пошло би ше далєко. А знам же так велї гуторєли. „Два раз мерай – раз реж”, або „Вислухай ти и другу страну”, або ище лепше – „На пияцу або на вашаре би ше барз мало попредало кед би не було єднанки и догварки.” Не повєм нїч новє кед констатуєм и потвєрдзим тото цо недавно виявєл єден наш визначни новинар:

„Нет нас вельо, а телї медзи нами розлики. У велїх стварох, кед уж себе не помагамє, чом же вєц одмагамє? Зоз засдніцкима намаганяма бизме могли ришовац и превозиходзиц и вєкши проблеми, та аж и таки єгизтенциални.”

Врацим ше на сам початок. Попробуймє сами себе начишлїц кельо медзи нами єст таких „юнакох” як цо ше споминаю у прєчитанєй басни. Вони и їх подїя ше на даяки способ розликую од нашєй реалносци. Вони ше находзєли у „пат – позиції”, можебуц су и нешка ище на истим мєсцє (кед же ше не порацзєли), а ми и наша реалносц не у стагнації (и то би не було добре), але наш уровень нєпрєривно пада.

З тєй нагоди не написана басна, але „наравоучєниє” би требало буц.

Дюра Лікар

Миклошевски школяре зоз учительку Марию Хома

Миклошевска школа

На годзини мацєриньского язюку

¹ Дюрдьовски парох о. Дюра Биндас 13. дєцємбра 1918. року написал отворєнє писмо рускей інтелигенції и поволал ю на снованє єдинственєй рускей националнєй организациї. Познате же о. Биндас бул прихильнїк просвищованя и обєдиньованя Руснацох, попри на вирским и на културним полю. Руска интелигенция з вельким одушевїєм прилапєла тоту Биндасову поволанку до културнєй акції...

Молоді в польоті

КПТ-о “Тарас Шевченко”

Каніжа організоване в 2003 році, а фольклорна творчість розпочалася в травні 2004 року. Репетиції з фольклору проходять в будинку Товариств кожний четвер. Цього року нараховано сім виступів.

06. червня брали участь у “Петрівському дзвоні” в Петрівцях; 22. червня виступили в Мигалівцях з приводу приїзду української делегації з Тернопілля у Бродсько-посавську жупанію; 08 вересня виступили у своєму

місті на святі Малої Богородиці; 07. листопада їздили в Загреб на 7-у Маніфестацію: Культурна творчість національних меншин у Республіці Хорватія; 06. грудня відвідали Славонський Брод і

виступили там на святі Святого Миколая; 19 грудня брали участь в 4 Огляді дитячої творчості також в Славонському Броді, а 26. Грудня - на 1 Зустрічі українців Хорватії у Шумечу.

КПТ-о “Тарас Шевченко” виступали і за межами Хорватії, в сусідній Боснії і Герцеговині, а саме – в Дервенті 18 липня на маніфестації “Червона калина”. Бажаємо їм великих успіхів і творчого натхнення у наступному році!

Л.Г.

Численні виступи – доказ успішності

У КМТ-і “Україна” із Славонського

Броду найактивніше працює фольклорний гурток, як дитячий так і дорослий, також вони мають свій хор. Товариство

“Україна”- організатор традиційного балу і Огляду дитячої творчості.

Цього року більшість виступів організовували у Славонському Броді, що є доказом співпраці з іншими товариствами. 17 січня товариство організувало виступ на традиційному Українському балі, який відбувся у готелі “Парк”;

22 лютого брали участь на дитячому маскарадї; 19 березня був організований вечір на тему: 70-а річниця української трагедії, 7 мільйонів жертв зморених голодом у житниці Європи – Україні. (Голодомор); 23 квітня виступили на святі основної школи “Богослав Шулек”; 30

травня брали участь у дитячому концерті “Гра- коло мале!”, у складі 40-го Бродського кола; 12 червня виступали на хореографічно-фольклорному вечорі “Це земля Хорватська!” також у складі 40-го Бродського кола; 24 листопада виступали на відкритті Катарінської виставки; 06 грудня зустрічали св. Миколая, а 19 грудня організували концерт ІВ У інших місцях Хорватії виступили: на “Петрівському дзвоні” у Петрівцях 6 червня; 22 червня – в Мигалівцях з приводу приїзду української делегації із Тернопілля у Бродсько-посавську жупанію; 12 вересня виступили на “Міклушевському літі” у

Міклушевцях; у Старій Градішці виступили 25 вересня на 4 фольклорній зустрічі “Посавіно, заспівай іще сильніше...”; 7 листопада брали участь у VII

Маніфестації культурної творчості національних меншин у Республіці Хорватія; 26 грудня виступили у Шумечу на 1 Зустрічі українців Хорватії.

Звичайно треба згадати два успішні виступи за межами Хорватії, а саме – у сусідній Боснії і Герцеговині : 18 липня виступили у Дервенті на маніфестації “Червона калина”, а 20 листопада – у Тузлі разом із КМТ-ом “Посавіна” із Старої Градішки.

Бажаємо їм, щоб і наступного року були такими ж активними та успішними у своїй творчій праці!

Л.Г.

ТОГО РОКУ И НА УКРАЇНИ

Клтурне дружтво Русинох и Українцох зоз Винковцох у прешлим року призначело наступи по нашей держави, але и споза ей границох. Окремне дожице було наступиц у України. Члени шпивацкей секції за тот наступ ше окремно пририхтовали. Звичайно проби маю кажди пондзелок, але кед приходи дайки значнейши наступ теди ше сходза и частейше.

Госцоване у України тирвало даскельо дні, точнейше од 22. по 25. април 2004. року. Наступали у Ужгородзе и Мукачове, у рамикох цаловечаршого концерту, у організації ЗАКУД-у Винковци.

Свойо наступи по нашей держави започали зоз наступом у Риєки, 17.01. Там шпивали на отвераню вистави Русинох и Українцох у Републики Горватскей, хтора ше

отримала у Городскей ради. Истого вечара наступели и на бале у культурно-уметніцкей програми. До Риєки пришли на поволанку тамтейшого нашого дружтва. Шлїдуючи их наступ бул 07.02. на Културно-забавним и литературним вечару, у їх організації. Тото стретнуце ше отримало у ресторане "Славонске лоле". На тей вечери домашні и гостци могли видзиц шицки плоди їх рочней роботи.

У Борове, у кино дворани, 07.05. отримани Дзень нациналних меншинох у Вуковарско-сримскей жупанії на хторим наступело и винковске дружтво. Шлїдзи наступ на "Петровским дзвону" 06.06. После летней павзи дружтво ше пририхтує и наступа на ище єдним значним месце, у Загребе, у познатей дворани "В.Лисински" на Маніфестациї ку-

лтурней творчосци нациналних меншинох у Републики Горватскей.

Дружтво спрам своїх можлівосцох виполнело задумани план за прешли рок. Можебуц интересантне повесц и того же и сами члени финансино доприноша културней діяносци так же на наступи одходза зоз приватнима автами, та дружтво не ма на тим плане ніяки трошки.

ЗОЗ ШПИВАНЬОМ ПО РОВНІНИ

КПД Русинох и Українцох у Осєку ділує вецей як дваецц роки. Оформене є зоз жаданьом же би ше нашо людзе мали дзе сходзиц и пестовац свой язык и культуру. У дружтве найактивнейша шпивацка секция. Члени ше сходза раз тижньово, а кед тому потреба та и частейше.

На Валентиново, 14.02.2004. року, на дзень залюбених, дружтво організовало свой бал, седемнасти по шоре. Тот културно забавни вечар отримани у ресторане готела "Мурса". З тей нагоди ту ше зишло коло стотрицец особи, а медзи німа були и пан Никола Мак – наш саборски заступнік, пан Данил Перунски – в.д. председателя Союзу Русинох и Українцох и пан Гавриїл Такач – тайник Союзу и редактор Новей Думки.

У Осєку ше традиційно, у предвельконочним чаше отримує манифестация "Цифровани вайца, зоз фарбама городу". На тей манифестациї 03.04. наступело и осєцке дружтво зоз ушорйованьом штанду, у центру городу. На штанду були виложени експонати характеристични за нашо вельконоцни обичаї. У тей роботи им помогли и часни ше-

стри Василянки зоз хторима барз добре сотрудзую.

Дружтво тиж наступело и на 31. манифестациї "Петровски дзвон" 06.06. и у Пишкуревцох 16.09. на "Пишкоровских сокакох". Руководитель и диригент зборного шпиваня пан проф. Мирослав Шимович.

Вшелїяк не шмеме забуц и на осєцких гудацох. Правда, нет их вельо, але ше сходза и вежбаю нашо народни шпиванки. Наступаю и добре сотрудзую зоз петровским гудацми кед за того єст можлівосци або потреби.

Лю.Г.

На проби осєцкого дружтва

Закінчився перший рік початкової діяльності КПТ-а „Іван Франко” Вуковар

Минулого 2004 року активно працював хор КПТ-а „Іван Франко”, яким керує дипл. диригент Лариса Угледіч. Репетиції походять регулярно, один раз в тиждень. Також працює гурток українських народних звичаїв, на якому рукодільниці вишивають рушники, сорочки... Свої роботи покажуть на виставці, коли буде організований літературно – музичний вечір Івана Франка.

19 березня представники товариства їздили в Славонський Брод на відзначення 70-ої річниці трагедії голодомору; 21 березня відбулися річні збори та святкування річниці створення КПТ-а „Іван Франко”.

Працює і драматичний гурток, який організувала проф. української мови Тетяна Ласик.

У квітні проводилася активна робота над програмою літературно-музичного вечора Івана Франка та підготовка до виступу до дня Європи. Воскресіння Господнє зустріли у гуртку українських звичаїв, де діти розмалювали більше 50 писанок українськими орнаментами і подарували їх членам інших гуртків, а найкращі лишили, як сувенір у товаристві.

7 травня члени товариства брали участь у маніфестації „Дні національних меншин у Вуковарсько-сремській жупанії” з приводу тижня Європи, який

організувало VIMIO. Виступили з трьома піснями. З тієї нагоди зробили виставку, на якій представили експонати з елементами із українського життя: книги, рецепти української кухні, народне вбрання, традиційні інструменти, ручні роботи та іше.

У червні члени товариства виступили два рази: 06.06 у Петрівцях на „Петрівському дзвоні” та 12.06. у Вуковарі, в III основній школі, де був організований літературно-музичний вечір присвячений І. Франку. На вечорі виступив хор товариства, дитячий драматичний гурток, гості із ЗКРУ викладачів українознавства із Славонського Броду.

11 липня їздили на фестиваль української культури „Калина” у Кулу; 18 липня були на Огляді українських культурно-мистецьких товариств „Червона калина” у Дервенті, біля Бана Луки; 31 липня їздили в Ораховіцу на святкове відкриття Літньої школи для русинських та українських дітей, а 28 серпня були присутні на закритті

Літньої школи; 31 серпня, на день незалежності України, керівники КПТ-а були на прийомі у „Шератоні” в Загребі, по запрошенню Посла України у РХ Віктора Кирика.

У вересні виступив хор на культурній маніфестації „Міклушевське літо” у Міклушевцях, а 28 вересня представники товариства були присутні у Ілоку і Батіні під час покладання вінків загиблим жертвам у II Світовій війні.

Дванадцятий місяць розпочався з подарунками для дітей. Так 05.12. до свята св.Миколая була організована святкова програма, де й поділили подарунки наймолодшим. Організацію цього свята підтримала Рада української національної мешини міста Вуковара та спілки Богдановці; 26 грудня хор виступив у Шумечу на маніфестації „Перші зустрічі українців у РХ”; 27 грудня члени літературного гуртка виступали в церкві Христа Царя на Різдвяному концерті „Вертеп”, з цією ж програмою того ж дня виступили у Петрівцях, а 28 грудня – у Липовлянах; 29

грудня в готелі „Дунай” у Вуковарі відбувся розважальний вечір присвячений Івану Франку, де й відсвяткували успішне закінчення першої річниці творчості товариства.
Бажаємо їм багато успішних років і творчого натхнення!

Л.Г.

Хор КПТ „Іван Франко”

У ПРЕШЛИМ РОКУ БАРЗ УСПИШНО

КУД „Осиф Костелник“ того року преславел еден барз красни юбилей - триец пейц роки од снованя. Тото нашо КД Руснацох и Українцох ма коло пейдзешат активних, а дас тельо и потримующих членох.

У Дружтве робя шлїдуюци секції: фолклорна (два групи, дзединска и за одроснутих), шпивацка и литраутрна. Того року успишно робели шоцки спомнути секції, цо шведоча и вельочислени наступи.

Члени фолклорней и шпивацкей секції углавним наступали на истих манифестацийох. Перши таки наступ назначени на балу у Риски (17.01), а потим ушлїдзели бал у Осєку (14.02), Загреб - Городска библиотека у рамикох Дньох українскей и рускей култури (17.02), Вуковар - Дзень националних меншинох Вуковарско-сримскей жупаниї (07.05), Стари Янковци - IV Смотра фолколру националних меншинох Републики Горватскей и горватских виселеньцох (30.05.), Петровски дзвон (06.06.), Липовляни - Фест-нам (21.08), Пишкоревски сокаци (28.08.), Миклошевске лето (12.09.), Винковски ешенї (13.09.), Загреб – VII Манифестация културней творчосци нациналних меншинох у Републики Горватскей (07.11.).

Дружтво отримало и традиционални бал, 38. по шоре, у ресторане Роботніцкого дома. До организацијней роботи були уключени велї члени Дружтва, а найвещей на зазберованю богатеј томболи. Того року мали вецей як осемдзешат спонзорох. У културно-уметніцкей програми наступели госци зоз Петровцох и члени фолклорней секції (старши и дзеци). Окрем того, дзединска фолклорна секция, зазначела наступи на Петровским дзвончку, Пишкоревских сокакох, Миклошевским лету и у Славонским Бродзе. Були госци и на дзединским балу у Петровцох и учасвовали на Летней школи у Ораховици.

Спомніме и литературну секцию. Члени тей секції того року наступели на литературним вечару у рамикох Петровского дзвону. Тиж так порихтали и литературни вечар пошвечени особи Осифа Костелника, чийо мено ноша. У идуцим року плануя организовац вецей литературни стретнуца. Маю и еден проблем, а то членсво. Поволуя и з тей нагоди шицких хтори пишу писні, прозу, есеї...най им ше явя. Кажда особа барз значна.

Того року путовали и преїг граніци. Танцовали як члени ансамблу Союзу Русинох и Українцох РГ. У юнию

наступели у Свидніку на 50-тей Манифестациї Русинох и Українцох Словацкей, а у юлию и у Польскей, на Лемкивскей ватри, фестивалу култури Русинох и Українцох Републики Польскей, у Ждинї.

Же би ше нашо людзе цо вецей сходзели и дружели, не лем у своїм месце, але и у околних местох члени дружтва ше зяйвовали и на рижних балох як нпр. у Петровцох, Винковцох итд.

На Дню националних меншинох Вуковарско-сримскей жупаниї ушорели и штанд зоз вишивками и другима експонатами хтори характеристични за Руснацох.

Звитну скупштину отримали 16. мая у своїх просторийох у улїчки Ради Европи, 93.

Можебуц би було цикаво спомнуц и членох одбору Дружтва. Гема Мудри - председателька, София Югас и Томислав Дорогхази - подпредседателе, Звонко Барна - касир, Зденко Бурчак - тайомнік и члени Силвестер Дорогхази, Ириней Мудри, Митар Вареница и Любица Гаргай. Надпатраюци одбор: Михал Панкович, Едина Бурчак и Владо Гаргай.

Тераз ше помали пририхтую за 39. бал. То будзе традиційно, остатня субота у першим машацу, на истим месце.

Лю.Г.

На виберанковей скупштине дружтва

Вуковарски дзеци пред наступ у Миклошевцох

ОТРИМАНА РОЧНА СХАДЗКА КУД „ЯКИМ ГОВЛЯ” У МИКЛОШЕВЦОХ

Прешлого року танечна секция мала 14 наступи

У просторийох Друштвеного дома всоботу 15. януара отримана урядова рочна схадзка КУД „Яким Говля” у Миклошевцох хторей присуствовало понад 50 членох и любительох култури, а медзи нїма бул и начальник општини Томповци Здравко Галович.

Звит о роботы у прешлим року поднесол председатель друштва **Златко Гирйовати** котри назначел же обчекованя сполнени, та аж зробене и вецей як цо було плановане.

Найвекши проблем, нагласял Златко Гирйовати – то мале число младих. У Друштве роби лем танечна секция, старши и школяре основней школи. Кадровски проблеми не маме бо по наших друштвах танци поставя проф. Звонко Костелник. Прешлого року зме мали 14 успишни наступи, а госцовало ше у: Риски, Загребу, Вуковаре, Петровцох, у Свидніку на Фестивалу Руснацох и Українцох у Словацкей, на Лемкивскей ватри у Польскей, на „Винковских ешенях”, у Славонским Броду, Пишкуревцох и индзей. Вшадзи зме були крашне прияти, а нашо ше танцоше одлужели зоз успишним танцваньом. Спрам оценох велїх у організації манифестаций „Миклошевске лето” не було векших препущеньох.

Зоз роботу започне и хорска секция!
На фот. миклошевски шпиваче на "Миклошевским лету" 2004. року

Як видзїме, роби лем фолклорна секция, а цо зоз другима? Члени хорскей секциї ше зишли за културну манифестацию „Миклошевске лето”. Реално патрене наступ бул успишни и цо найглавнейше еден одредзени потенциал иснуе. Дзека присутна, лем би ше руководство Друштва требало вецей заложити, позберац шицких и одпочац зоз пробами. На рочней схадзке було нагласене же хорска секция у рамикох КУД-а *Осиф Костелник* з Вуковару почала з роботу тих дньох, а з оглядом же и их ест меней розпатриц би можливосц здружованя тих двох хорох.

У дискусиї участвовало векше число присутних. Виповедзени велї подзековни слова за цалу активносц и жадане же би ше наступающих рокох посциговало ише лепши резултати.

План роботы за 2005. рок котри прилапени на рочней схадзке досц амбициозни, але зоз закладаньом шицких членох и з помоцу любительох култури могло би

ше го реализовац. З той нагоди виншеме лем даскельо заплановани активносци: организовац манифестацию *Миклошевске лето 2005*, предлужити сотрудничество зоз културно – уметничкими друштвами

у Петровцох и Вуковаре, зоз Домом култури у Руским Керестуре, порихтац заснїцку цаловечаршу програму, наступити на рижних манифестацийох и фестивалох а насампредз на *Червеной ружї, Петровским дзвону*, у Словацкей и индзей. Тиж так попробовац оформити оркестер котри будзе провадити танцошох и шпивачох, обновити хорску секцию, як и организовац святочносц з нагоди означованя 85-рочнїци културней дїялносци у Миклошевцох и з той нагоди видац пригодну публикацию.

Кед слово о финансованю трошких Друштва, по тераз ше значни средства доставало од Совету за национални меншини Републики Горватскей, од општини Томповци и меншу часц од привредних организацийох. Заплановани активносци у 2005. року требало би забезпечити коло 15 тисячи евра. То реална сума и кед вона будзе реализована друштво би сигурно заплановане могло виполнит.

Дю. Лікар

KUD "JOAKIM HARDI", PETROVCI

Naša nacionalna manjina voli ples

U kolovozu 1919. g. u Vojvodini je osnovano rusinsko Narodno-prosvjetno društvo "Prosvjeta". Iste je godine osnovana i filijala "Prosvjete" u Petrovcima. Aktivnija djelatnost se osjeća tek 1925. godine i kasnije, kada je, između ostaloga, osnovano i katoličko gimnastičko društvo "Orao". Za trajanja Drugog svjetskog rata formalno se gasi djelatnost "Prosvjete", ali se spontano organizira Društvo za knjige, literaturu, kazalište i filateliju "Zeleni list", a članovi su entuzijasti ne stariji od 13-14 godina. Osnivanjem Rusinske matke 1945. godine u Ruskom Krsturu, organizirana je takva i u Petrovcima, i ona je bila pokretač prosvjetno-kulturne djelatnosti. Nedugo zatim ona se gasi, ali nadalje u mjestu ostaje kulturno prosvjetna djelatnost. Krajem 1950. godine osnovan je KUD "Joakim Hardi", i od tada je Društvo nositelj kulturnog, umjetničkog i prosvjetnog rada u Petrovcima. U početku i sportskog rada, sve dok nije osnovano sportsko društvo "Hvizda" koje se odvojilo od KUD-a i djelovalo do 1991. g. U ovih pet desetljeća KUD "Joakim Hardi" ostvario je veličanstvene uspjehe i rezultate u promicanju i razvoju rusinske, a kasnije (kada u mjesto dolaze Ukrajinci) i ukrajinske prosvjete i kulture. S takvim radom nastavlja do 1991. g. kada, zbog Domovinskog rata, KUD bilježi manje uspjeha. Suradnja se nastavlja sa KUD-ovima Zagreba, Osijeka, Lipovljana i Slavenskog Broda, gdje uspješno nastupaju sa prognanicima iz Vukovarsko-srijemske županije. Poslije mirne

reintegracije 1995. g. KUD "Joakim Hardi" radi intenzivnije, a tome doprinosi i profesor baleta i koreografije naših plesova Zvonko Kostelnik. Organizira se i prekinuta manifestacija "Petrovačko zvono", koja je bila jako uspješna 1998. godine, kada je proslavljena 30. obljetnica Saveza Rusina i Ukrajinaca i 25. manifestacija rusinske i ukrajinske kulture Hrvatske.

S pogledom na sva ta zbivanja, 1991. ispunilo se 73 godine od prve prosvjetno-kulturne asocijacije u Petrovcima, (osnivanja „Prosvjete“) a 2004. godine ispunjava se 85 godina „Prosvjete“ i svih njenih sljedbenika, po pravima prethodnih generacija naših djedova, baka, očeva i majki. Tako i KUD „Joakim Hardi“ obavezuje proslaviti na svečani način ne samo razvoj prosvjete, kulture i umjetnosti, nego i nacionalnog identiteta, emancipacije i konstituiranja Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske.

Kulturna djelatnost KUD-a „Joakim Hardi“ iz Petrovaca počinje biti aktivnija sa poslije mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja, kada se čitavo mjesto uključuje u organiziranje središnje

manifestacije Rusina i Ukrajinaca „Petrovačko zvono“.

Rusinsko-ukrajinski amaterizam u KUD-u ispunjava vrlo važne građanske funkcije. Okuplja sve zainteresirane članove i propagira umjetničke tvorevine

naših predaka, koji su se počeli doseljavati tijekom 18 st. i nastavili sve do danas. Među djecom i mladeži razvija se estetski ukus i prekreće u kulturnu djelatnost ne samo aktivne članove KUD-a, nego i mnogobrojne gledatelje. Naša nacionalna manjina voli ples, koji je i najrasprostranjeniji dio aktivnosti, ali i kao sinteza ostalih oblika umjetnosti kao što su: glazbena, kazališna, likovna i zborna.

Značajnom stvaralačkom napretku KUD-a doprinose brojne kulturne manifestacije posvećene kulturnom amaterizmu u zemlji i inozemstvu.

U KUD-u djeluju ove sekcije: folklorna, tamburaška, kazališna, likovna, zborna, a radi i knjižnica i čitaonica.

U prošloj godini KUD „Joakim Hardi“ zabilježio je niz nastupa u zemlji i inozemstvu, među kojima su najznačajnija gostovanja u Osijeku, Rijeci, Zagrebu, Lipovljanima i Vinkovcima. Izvan zemlje nastupali su u Užhorodu u Ukrajini, Svidnjiku u Slovačkoj, te u Ždinji u Poljskoj.

Zvonko Kostelnik

7. МАНИФЕСТАЦІЯ КУЛЬТУРНЕЙ ТВОРЧОСЦИ НАЦІОНАЛНИХ МЕНШИНОХ РГ

У організації Совиту за націонални меншини Републики Горватскей, а под високим покровительством председателя Влади Републики Горватскей пана др. Иви Санадера, 7.11.2004. отримана 7. Манифестация культурней творчосци националних менших Републики Горватскей. Як и каждого року та и teraz tota велька шветочносц отримана у велькей концертней дворани Ватрослава Лисинского у Загребе.

Пред понад 2000 людзох у прекрасней дворани представели ше 15 национални меншини зоз свою культурну творчосцу, з писню и танцом. Як и скорейших рокох, нашу националну меншину представел здру-жени

фолклорни ансамбл Союзу Русинох и Українцох Републики Горватскей котри з тей нагоди бул составени од членох наших дружтвох зоз Липовлянох, Шумеча, Петровцох, Вуковару, Винковцох и Миклошевцох. На сцени ше зявели понад 30 пари танцошох, оркестер и група шпивачох зоз Винковцох, котри зоз шпиванку провадзели танец под назву “Карички, чапаши и чардаши“. Тоту лакотку патраче зоз одушевийом прилапели. Виступ бул барз удатни, гоч ше танцоше, пре масовносц и технічни обставини, сценографию и знімане телевизії, мушели сциснуц же би ше шицки могли помесциц на и так велькей сцени дворани “Лисински“.

Меншини котри наступели на тим концерту то: Союз словенских дружтвох у РГ, Союз Словакох РГ, Уния заєдніцох Албаноцох у РГ, Заєдніца немецко-австрийских наионалних здруженьох у РГ, Заєдніца Македонцох у РГ, Союз Чехох у РГ, сербске КД “Просвита“, Жидовска општина Загреб, Национална заєдніца Чарногорцох Горватскей, Рада ромских здруженьох, Културне дружтво Бошнякох РГ “Препород“, Демократска заєдніца Мадярох Горатскей, Польске културне здружене “Миколай Коперник“, Национална заєдніца Русох у РГ и наш Союз Русинох и Українцох.

проф. Звонко Костелник

Перші зустрічі українців Хорватії

Глядачі були захоплені виступами гостей із Боснії

Культурно-мистецьке товариство “Андрій Пелих” (Шумеча), яке є членом Союзу русинів і українців Республіки Хорватія і існує трохи більше ніж три роки, організувало свою першу маніфестацію, з бажанням, щоб вона стала традиційною. В програмі були фольклорно-танцювальні виступи, за виключенням виступу хору КПП-а “Іван Франко” із Вуковара під керівництвом проф. Лариси Угleshіч та товариства “Шокадія” із Шумеча з жіночим хором. Також виступили: товариство-

організатор “Андрій Пелих” зі старшою та дитячою фольклорною групою, КПП-о “Україна” із Славонського Броду, КПП-о “Тарас Шевченко” із Каніжи та КМТ-о “Яким Гарді” із Петрівців. Маніфестація проходила в обновленому Будинку Культури, а найбільше глядачів здивували і розвеселили своїм виступом гості із сусідньої Боснії і Герцеговини. КПП-о “Тарас Шевченко” із Пнрявора та товариство з тією ж назвою із Бая Луки з чудово підготовленою програмою та добрим вибором хореографій

отримали найбільше оплесків від публіки. Присутніх привітали: замісник голови обласної Ради Бродсько-посавської жупанії Желько Ландека, голова Союзу русинів і українців РХ Славко Бурда, член Ради за національні меншини у РХ Лариса Угleshіч та голова КМТ-а товариства із Шумеча Дарко Кармазан, який і особисто привітав найстаршого глядача, 96 річного Паву Кавара. Ця маніфестація запам’ятається і тим, що домашнє товариство “Андрій Пелих” вперше виступило у народному вбранні.

7. МАНИФЕСТАЦІЯ КУЛТУРНЕЙ ТВОРЧОСЦИ НАЦІОНАЛНИХ МЕНШИНОХ РГ

Ансамбл Союзу Русинок и Українцох РГ

ПЕРШІ ЗУСТРІЧІ УКРАЇНЦІВ ХОРВАТІЇ У ШУМЕЧУ

Дзивочки танец петровских дзивчатох

Гостинно привітали публіку танцюристи із Шумеча

Фольклористи з Каніжи

КПТ "Україна", Славонський Брод

Гості з Баня Луки

Товариство "Шокадія" із Шумеча

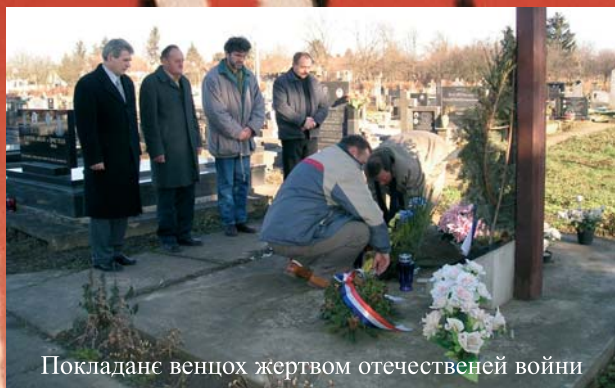

Успішні танцюристи із Пнрявора

Серед публіки і найстарший глядач, 96 річний Пава Кавар

ПЕТРОВЦИ 85 роки культурно-просвітньої роботи

Покладанє венцох жертвом отечественей войны

На совитованю

Вистава старих фотографийох

Штефан Гудак на промоції його кніжки:
Петровци-85 роки культурно-просвітней
и уметницькей роботи

Церковни хор зоз Петровцох

Вечар поезиї

Школска тамбурова оркестра

Додзельованє припознаньох

просвітней и уметніцкей работи

Наймладши учаснікі шветочного концерту

Госци и патраче на шветочним концерту

Найстарша фоклорна група КУД-а "Яким Гарди"

Наймладши

Широки руски сукні

Младши и старши ведно

Браца Рускай и петровска оркестра

Штредня фоклорна група КУД-а "Яким Гарди", Петровци

Традиції Святого Вечора і Різдва в українців

Програму розпочав
о. Іван Гринишин

Члени КПТ-а русинів і
українців м. Загреб

У залі Міської бібліотеки
зібралось багато гостей

Марія Юриста, автор книги
"Святий вечір Бадняк у
традиції українців"

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР У ЗАГРЕБІ

Танцюристи з Прнявора у Загребі

Циганський танець

Танець серця

Веселі танці

Гості вечора

У теплій атмосфері вечора

ЖИМСКА РОЗВАГА - БАЛИ

Бали – традиційні забави у жимських часох, отримую шицки народи у Швеце, кажди на свой специфічний способ. Отримую их и рижни дружтва, од культурно-просвітних по спортски, а замерковани и бали котри вязани за одредзени фах лебо ремеселніцтво. Так у Керестуре маме майсторски бал, у Дякове ватрогасни, а у Осеку нпр. ловарски.

У не так далекей прешлосци, мали зме по три бали, еден за другим; то бул бал за оженетих и оданих – соботу вечар (там не мали приступ легине и дзивки), бал за дзеци котри ше звичайно отримовал введзелю пополадню (дагдзе ше ище вше отримуюе) и бал за легиньох и дзивки (введзелю вечар) дзе оцове и мацери не мали приступ. Нешка остал дзевински и бал за шицких других. Бали ше вше отримую после швета „Трокралі” и закончую скорей вельконоцного посту, бо ше у тим посце не отримую ніяки славя дзе би ше шпивало и вешелело.

На наших, руских и українских, балох уж традиційні наступи культурно-

уметніцких дружтвох зоз места дзе ше бал отримуюе лебо гевтих найблізших тому месту. Так ше можу чуц хорски пісні, соло виступи и видзиц по даскельо танци з репертоару дружтва. По неписаним правилу, ту вше и богата томбола котру шицки госци з несцерпеньом обчекую. Коло томболи, интересантни и танец шерца бо ше нігда не зна кого друга половка шерца будзе мац за пару у танцу. Дзекеди то приємне несподзиване, а дзекеди ше млади дзівчата и хлапци знаю и розчаровац бо себе жадали едну особу а шерцо им принесло другу. Но шицко то лем часц забави и кед ше на концу постане побиднік, шицки славя бо звичайно награда торта и фляша пица, а то ше подзелі зоз присутнима за столом, а кед остане и з другима. Подрозумюе ше же едну таку забаву провадзи добра музика и добра вечера, але дружене найважнейше. Госци на таких забавох маю нагоду и сами зашпивац пісні котри любя а не маю их нагоду часто слушац, а тиж так и затанцовац танци котри ше танцюю ище лем на

балох и свадзбох, а часц су нашей традиції и культури.

Сезону балох уж роками „отвера” КУД „Осиф Костелник” зоз Вуковару, остатней соботи у януаре, у сали бувшого Роботніцкого дому у Боровим населеню. Того року их „обегло” ҚД Руснацох и Українцох зоз Риеки котре організовало бал 15. януара. Традиційні и специфічні бал маме у Осеку бо ше отримуюе всоботу котра найблізша Валентинову. Так окрема добрей забави маце нагоду преславиц и швето залюбених. По других наших местох бали не маю точно одредзени датум та ше дзекеди зна случиц же нашо орхестри, шпиваче и танцоше каждей соботи на даяким балу. Тот рок специфічні по тим же Велька ноц будзе уж 27. марца та не остало вельо часу за бали по вельконоцни пост. Прето, того року велі бали були истого дня. Но, без огляду на шицко, кед сце пре даяки причини ище нігда не були на даяким балу, виберце себе еден и увидзице, сигурно вам ше попачи а вец ше вироятно увидзимо и до рока.

Агнетка Балатинац

ПОСПИШЕЛО

У нашому редакторови ше

того року у танцу шерца

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР У ЗАГРЕБІ

ЛАСКАВО ПРОСИМО!

Цьогорічний український вечір (або, як його зазвичай називають – бал) відбувся. Гості й учасники з приємністю

згадують, а ті, котрі не змогли прийти хочуть почути як же воно відбувалося і чому цей бал був таким особливим. Тому розповімо про все докладно. Український вечір відбувся 29 січня у приміщенні ресторану “K PIVOVARI”, а організатором було КПТ русинів і українців м. Загреб. Офіційна частина вечора розпочалася гімном Хорватії та України, а сам вечір відкрив привітальним словом голова Союзу русинів і українців РХ Славко Бурда, який до привітання залучив і надав слово голові Ради національних меншин РХ Александру Толнауеру, заступнику надзвичайного й повноваженого посла України в Хорватії Олександру Левченку, колишньому послові Хорватії в Україні Джурі Відмаровічу та голові

українського товариства Прнявора пані Марії Стефанюк. Відразу після привітань та коротких промов, звернених до української громади в Хорватії і

в Загребі зокрема, а також присвячених новому президенту України Вікторові Ющенку розпочалася культурно-розважальна програма. Гості цьогорічного

балу були приємно здивовані професійним виконанням “Гуцулки”, підхопили ритм гарячого “Гопака”, а український танець “Циганський” остаточно завоював симпатії усіх присутніх. Варто лише додати, що танцюристи ансамблю “Т. Шевченко” з Прнявора після виконання обов’язкової програми і далі продовжували з запалом танцювати українські народні танці а пісні у виконанні

вокально-інструментального ансамблю “Тарас Шевченко” з Баня Луки були для цього найкращим приводом. А під таку музику гріх не танцювати, тому на танцювальному майданчику дуже швидко не було вільного місця: танцювали геть усі, і малі і великі й невтомна молодь. Кілька пісень також виконала і пані Таяна Седер, додавши ліричного настрою. Після вечері відбувся і традиційний популярний “Танець сердець”, а переможці отримали вже традиційний приз – торт, але цього разу замість символіки українського товариства чи балу на ньому було зображено добре відоме “ТАК!” ще раз нагадуючи про нещодавні події на прабатьківщині. Вже давно минула північ, а бал у розпалі. Далі була лотерея, у якій брали участь майже усі гості (приблизно 170 чоловік) і отримали цінні призи від Товариств, Посольства, спонсорів та окремих осіб. Ще однією приємною несподіванкою було вручення грамот від посольства України за особливий внесок у розвиток культури Н. Юристі, Д. Мрлічу та В. Филімі.

Найбільш витривалі гості почали збиратися тільки перед світанням, а ми можемо сказати тільки: ласкаво запрошуємо Вас на “Український вечір” у Загребі наступного року!

Д. П.

О КРАЧУНЄ

Єдно з найвекших християнських шветох то вшеліяк Крачун або Рождество Христово. За нього насправди можеме повесц же є найрадоснейше швето бо ше теди найвещей шпива и радує. Окрем шпиванки ту и други нашо прекрасни звичаї хтори уж нажал, дакус и забути.

Пририхтованє почина даскельо тижні пред Крачуном. Теди мацери або баби пририхтую дзеци и уча их винчовац и шпивац крачунски шпиванки. Рихтаю ше и мешки, до хторих на Вилію кладу дарунки кед ше ходза по шпиваню. Дакеди то були орехи, сухи шлівки, яблука и даяки дробни пенєж. Нешка то углавним чоколади, бонбони, банани и вшеліяк пенєж. На Вилію кед ше почало змеркац и кед предзвонели пацери (звичайно скорей як по други дні), рушало ше по шпиваню. Бул то красни звичай. Дзе лем ши ше обрацел, вшадзи було чуц писню. Перше почали ходзиц винчовац дзеци. Шпивали под

облаком, а до обисца уходзели праве лєм кумово и блізша родзина. Под облаком би ше шпиваче опитали:

"Дате се нам навеселити?"

Зоз хижки газдиня одвितовала:

"Даме, даме!"

Теди дзеци зашпивали, а вец хтори знали и винчовали. После винчованя домашні би през облак даровали шпивачох.

Бул дакеди ище єден прекрасни обичай - ношене вертепа. Вертеп то збита ладичка у форми церкви зоз хторей ше могло зняц верх (кров), та ше вец могло крашне видзиц цо у вертепе нука. А там були наліпени слики Исусового рождества и койдзєяки квецики, а и швичочки горели. Вертеп звичайно ношели старши хлапци. Тексти хтори вигваряли були стародавни, мишани зоз подкарпатским и церковним виразами. Хлапцох було седем: стари пастир зоз свиїма штирома синами и двома ангелами. Пастире були

звичайно у бундох або чугох, а стари мал найчастейше браду. Ангели були облечени до длугих билих кошульох и вони ношели вертеп.

Кед пришол час же би ше ишло до саночного, сушество би ше позберало по групох и през цали валал шпивали крачунски писні: Вифлеєми новина, Пречистая Діва, З нами Бог, Небо и земля... Так гучало по шицких улїцох, а пред церкву ше шицко зляло до єдного хору.

На Вилію на столе ше обовязно находза печена риба и ризкаша, а вшеліяк и бобальки, мед и орехи за засладзиц ше бо пост. Други єдла хтори ше пририхтую през Крачун то студзенїна, юшка, мачанка, печене месо, колбаса, шалата и рижни колачики. Тот обичай принсшени ище зоз праотечества, а послугує ше на Вилію и под час тродньових крачунских шветох..

Так було дакеди, а як нешка то и сами знаме.

Лю.Г.

Вертеп у Осецкей парохії

КРАЧУН У ИТАЛІЇ

Прешли Крачун зме одлучели препровадзиц у Италиї. Були зме у єдним малим месце при Удинох, вола ше Пасиан ди Прато.

Место як и нашо - зоз грушочками у фарбох оквицени хижи, древа, на ядловцох гвизда "репатица" - у каждого як ше йому найвещей пачело.

На Вилію, Саночне точно на пол ноци. Пошли зме до церкви до Санта Катарини бо нам там було бліжей пешо. Клима медитеранска та нет шнігу але ноц досц жимна. Церква велька, модерно збудована, а кед там - у церкви тепло, могло би ше буц без капутох.

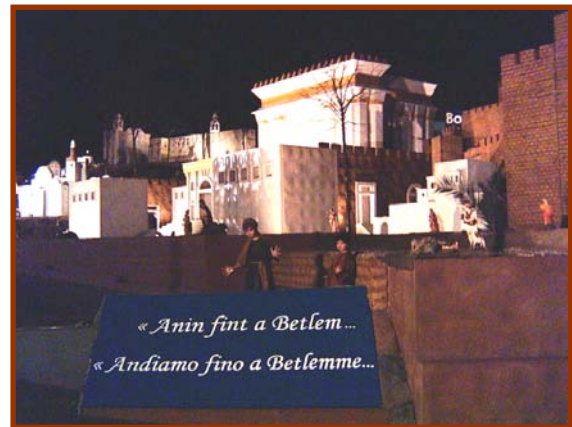

Друге несподзиване - нігде ані єдного ядловца у церкви - потолковали нам же у ніх таки обичай. Але не бул ту конец несподзиваньом! На початку Саночного, видземе, идзе хлапец, вони их волаю "министранти" – подобне як у нас швичкаре лем маю дакус вецей задлуженя, и ноши малого Исуса. Патриме (бо не розумиме баш шицко по талиянски) цо ше тераз случи? А вон го, ніжно и помали, кладзе до яшелькох под главным олтаром. Служба як и у других римокатолицьких церквох, лем з тей нагоди вельо святочнейша. Хор шпива крачунски писні а ми читаме зоз паперох, котри на лавки пред каждым же би ше легчейше знашол у служби, а цо не знаме, модліме ше по своїм.

Паноец казань почина зоз словами: „Ми християне знаме прецо зме тей ноци ту...” и толкуе прецо християном Вилія таке радосне швето. Не спомина тих лебо гевтих але трима

казань за шицких християнох без огляду же то римокатолицька церква. Служба тирва точно єдну годину а пред конец служби - шицки „министранти” и дияконе, ведно зоз паноцом ноша ище єдного малого Исуса и кладу го до яшелькох у вельким вертепу з лівого боку, на уходзе до церкви. Прави бок резервовани за мали вертепи котри правя дзеци хтори ходза на виронауку.

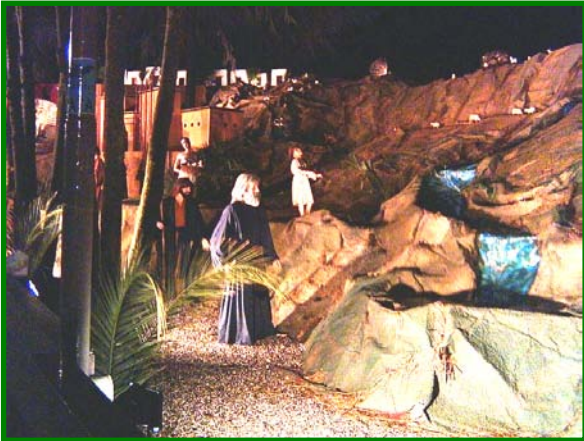
Кед ше Саночне закончело, попатрали зме шицки вертепи, каждый прекрасни на свой способ а окреме тоти котри правели дзеци. Вони унесли щиросц своїх душох и любов своих малих шерцох до каждой фигури котру вигобльовали, намальовали лебо уж готову дагде купели и шицко поскладали до єдного прекрасного, складного вертепу. По шицким тим зме заключели же у ніх вертеп главни украс Крачуна.

Понеже зме у Италиї були цали тидзень, одлучели зме нашивиц єден вертеп котри нам

препопручили нашо домашні. Глаши за атракцию та зме рушели на драгу.

Вертеп ше находзи у малим валалчку Ара у покраїни Фриули а недалеско од места Тричезимо (Tricesimo). Край природно бреговити, а жителе уж роками сами будую вертеп у природним окруженю, а и каждого Крачуна вше иншаки. Того року го подзелели на дзевец часци повязани до єдного велького вертепу котри длугоки дас

километр. Приказує часци од постаца Швета та по Исусово родзене. Так ту мож видзиц Рай у котрим на початку жили Адам и Ева, хвильку кед згришели та их Бог вигнал з Раю и кед постали смертельни, живот яки бул у дакедишніх часох у Израїлу, Єгипту и гевтих крайох. Приказани цали города, бреги, рики, ремесельніцтва яки теди исновали, людзе у оригиналним облечиву, животині, древа... А шицко так схопно направене же ше привидзує як кед би цали край бул живи. Сучасна техніка оможлівює вельо того та так и вони направели людзох котри ходза, робя, животині котри ше рушаю, овци котри пашу на побережю, потоки котри чечу з брега до долини и улїваю ше до озера, а вода бистра, белава.

Так ше ту може видзиц рика Йордан на котрей Йоан кресци вирнікох а хтора далей чече до Галилейского озера. Видзи ше як ше отвера Червене морїо и як Мойсей виводзи Израїлски народ зоз рабства зоз Єгипту и водзи их на драгу до Обецаней жеми. И так шором, през Библию, од Старого по Нови завит, по вертеп дзе ше народзел Исус, а тот справди цошка окремене! Приказана худоба у якей ше народзел, але окреме моцни упечаток же тот хлів цепли и же сце ту шицки широ дочекани, а патраци на малого Исуса, привидзує ше же ше одавна познаце и же шири свойо мали ручки праве гу Вам и маце потребу вжац го на руки и побавиц дакус як и кажде друге мале дзецко. Ту и його мац Марія, Осиф, троме кральове, вол, осел... Цеплота котра зарює з того вертепу як кед би

облапела каждого нащивителя. А у стварносци не було цепло, таке було ошвиценє.

Кед зме були там, падал диждж и цалком зме ше змарзли покля зме не обишли цале тото место. Провадзаци дражку, вошли зме под якушик малу стреху, а кед там, живи и прави осли и баранчатка! Не могли зме вериц власним очом! Под нїма слама, у яшльох шено. Питоми су, даю ше рушац! Не могли зме ше "одлїпиц" од нїх! Кед нам руки здирвели од жими одлучели зме попонагляц гу концу.

И шицко тото жителе места Ара робя каждого року за Крачун, а тота вистава остава отворена по конец януара. Уход ше не наплацує але хто сце може даровац пенєжи до шкатулох котри поставени з боку, а хто не, не муши, нїхто му не пригвари.

Таке дацо як тот вертеп, ище зме не видзели - кед Вас драга нанеше до тих крайох у децембру, пред Крачун лебо у януаре, вшелїяк нащивце тото место и не побануєце.

Агнетка Балатинац

Grkokatolička liturgija u franjevačkoj crkvi Sv. Križa u Osijeku

HODOČAŠĆE GOSPI OSJEČKOJ

Povodom hodočašća Osiječkih župa u čast Gospe Osječke, čuvarice grada na Dravi, 6. prosinca 2004. Liturgiju sv. Ivana Zlatoustog u franjevačkoj crkvi Sv. Križa u Osijeku, služio je grkokatolički župnik iz Osijeka o. Ljubomir Sturko.

Njemu su koncelebrirali: župnik grkokatoličke župe sv. Dimitrija iz Piškorevaca o. Igor Sikora, gvardijan Franjevačkog samostana u Osijeku, fra Željko Paurić i fra Gracijan Biršić. A prigodnu propovijed je izrekao fra Celestin Čakarić iz

Čakovca.

Liturgiju su uveličali svojim pjevanjem časne sestre Bazilijanke iz Osijeka i vjernici grkokatoličke župe Krista Kralja, što je izazvalo veliko zanimanje kod nazočnih vjernika.

Кир Софрон Мудрий у Осієку

Єпископ–Ординарій Кир Софрон Мудрий з України відслужив св. Літургії у Джаково і Осієку. На другий день Різдва Христового 26. 12. 2004р. був празник Собору Пресвятої Богородиці. У

Осієку св.Літургію Івана Золотоустого у церкві Христа Царя служив і проповідував Єпископ–Ординарій Івано-Франківський (з України) Кир Софрон Мудрий, йому співслужив о. Любомир Стурко. У своїй проповіді

Владика розповів про ситуацію в Україні, про вибори, настрої людей і надію на зміни до кращого. Після Служби Божої, під час традиційного пиття кави, Владика Софрон спілкувався з парафіянами.

Кир Софрон Мудрий з України у церкві Христа Царя у Осієку.

У РАЙОВИМ СЕЛУ ОБНОВЕНА ЦЕРКВА СВ. ЙОСАФАТА ПОЛОЦКОГО

Д ижджовне, ешенське рано у Райовим Селе, 13. новембер. Хвилі ше не радовали велі, але Руснаци мали причину за вешеле. Славели Кирбай у новообновеней церкви св. Йосафата Полоцкого. Обнову финансово помогло Дяковске владичество, а вельо помогли и сами вирніки.

Службу Божу слжели пейцме паноцове, декан сримски о. Йоаким Симунович зоз Миклошевцох, о. Владимир Магоч зоз Петровцох, о. Владо Нівойда з Дякова (потерашні управитель парохії), дон Марко Микич - римокатолицки священїк з Райового Села и о. Ярослав Штелбаски зоз Вуковару - нови управитель парохії. Шветочносц

требал звекшац и владика крижевски кир Славомир Микловш, але нажаль, не могол присц.

Крашне було на Служби видзиц и наших сушедох, римокатолицкох и православних. Райово Село вше було приклад вирскей толеранції.

З тей нагоди треба спомнуц и того же ше тих рокох означує и сторочніца приселеня Руснацох до Райового Села и його сушедних валалох Гунї и Джурицох. Були то фамилии Лашовски, Грубєня, Голик, Еслар, Пучек, Хованец, Канюх, Тиркайла, Гудак, Джуња, Гаргай, Емеди, Бульчик и други. На вельке число Руснацох у Райовим Селу, а було их преїг 400 особи,

указує и сноване власней праохії 1911. року.

Як ше пред сто роками нашо людзе зоз Петровцох, Миклошевцох и Руского Керестура присельовали до Райового Села, так и зоз нього, пре школованє и роботу, велі людзе одходзели на рижни боки,

Церква у Райовим селу

и тєраз су розошати по велїх местох у нас, але и у швецє.

Ромко
Гаргай

Загреб

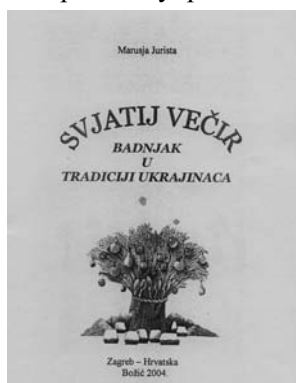
Великий інтерес до української Різдвяної традиції

У організації бібліотеки міста Загреба, Центральної бібліотеки русинів і українців РХ і спілки українок міста Загреба греко-католицької парафії Св. Кирила і Мефодія, в четвер 09.12.2004 р. в головному місті Хорватії відбувся тематичний вечір "Традиції Святого Вечора і Різдва в українців"

Програму розпочав о. Іван Гринишин, він розповів про традиційну зустріч Різдва в Україні. А продовжилася програма колядками та щедрівками, які виконали члени КПТ-а русинів і

українців Загреба. Також співали й діти: Іван, Роман, Катерина й Анна Шагадін та дитячий квартет- Матеа і Маріка Канюг та Назар і Захар Гринишин.

Потім відбулася презентація книги "Святий вечір – Бадняк у традиції українців" автора Марії

Юристи. Про книгу розповіла проф. Єсенка Мішків, а про автора – проф. Борис Гралюк.

Тематичний вечір, який проходив у рамках циклу "Українці – наші співгромадяни" був доповнений виставкою старих українських Різдвяних, новорічних откриток із колекції загребської сім'ї Ніколич.

Після святкової програми спілкування продовжилася з традиційним українським Різдвяним гощенням у залі Міської бібліотеки, де зібралася багато гостей. Серед присутніх були і представники Посольства України у РХ разом з Послом України Віктором Кириком.

З.Е.

ДЕНЬ АНДРІЯ ПЕРВОЗВАННОГО

День св. Андрія Первозванного припадає на 13 грудня. Стародавня християнська легенда каже, що апостол Андрій Первозванний проповідував християнство в самому Царгороді, на бережжях Чорного моря та в околицях нашої столиці — Києва.

В староукраїнському літописі, що датується XIII століттям, знаходимо такий переказ: “Андрій навчав у Синопі. Коли прийшов до Корсуня, побачив, що з Корсуня близько до Дніпрового гирла. І пішов у Дніпрове гирло. Відтіл поплав вгору Дніпром та принагідне прийшов і став під горами на його березі. Вставши вранці, сказав до учнів, що були з ним: “Чи бачите ці гори? На цих горах засяє ласка Божа і буде великий город, і Бог збудує багато церков”. І вийшовши на ці гори, поблагословив їх і поставив хрест, і, помолившись Богові, зійшов із цієї гори, де опісля був Київ. І поплав угору Дніпром ...”.

Хоч Андрій Первозванний — християнський святий, але в народній традиції звичаї і обряди в день цього святого мають стародавній, дохристиянський характер: угадування майбутньої долі, заклинання, ритуальне кусання “калети” (або ж “калити”).

З усього циклу осінніх традиційних свят день Андрія Первозванного — найцікавіший. Від нього віє чарівною староукраїнською стихією.

Тому й зацікавилися звичаями святкування “Андрія” і студенти 4 курсу україністики Загребського університету. Вирішили і самі провести імпровізовані вечорниці і випробувати силу старих ворожінь та відчути смак калети а також більше взнати про дохристиянські і християнські

корені що переплелися у цьому святі. А історія цього свята звичайно ж у людській цікавості, бажанні заглянути в майбутнє хоч на мить і довідатися що ж буде далі... Тому дівчата 4-го курсу гадали і долучили до цього звичаю і хлопців. А відбувалося все так:

З давніх-давен у ніч під „Андрія” дівчата ворожать. Може, не зовсім щиро, та все ж десь там, „глибиною душі” дівчина вірить, що „Андрієва ніч” допоможе їй пізнати свою долю — дізнатися, чи вийде вона заміж, а чи доведеться знову дівувати цілий рік.

Для дівчини мало знати, що вона вийде заміж; вона ще хоче довідатися, чи буде в парі з своїм судженим. Пізно ввечері, коли вже стемніє, дівчина набирає в пелену насіння коноплі, виходить за хату, сіє на снігу і приспіває:

**Андрію, Андрію,
Конопельку сію,
Спідницею
волочу,
Заміж вийти хочу.**

Потім набирає жменю снігу там, де сіяла коноплі, вносить до хати і, коли сніг розтане, лічить насіння: якщо кожна зернина має пару — добре, якщо ні — поганий знак.

Цікавиться дівчина ще й тим — хто буде її чоловік, якої вдачі та якого фаху? Щоб це вгадати, вона посипає на долівку трохи пшениці, наливає в мисочку води і ставить люстерко. Коли все вже готове, впускає півня і слідкує за ним: якщо півень нап’ється води — чоловік буде п’яницею, клюне пшениці — господарем, а як гляне в люстерко — паничем і ледарем.

Бігають ще дівчата до річки, набирають намулу з дна і приносять до хати. В хаті цей намул уважно розглядається: якщо там є шматочок заліза чи цвях —

чоловік буде ковалем, тріска — теслею, скло — склярем, шкіра — шевцем, пісок — муляром, а якщо, крім землі, немає нічого — хліборобом!

Цікаво ще знати, як буде зватися чоловік? Виходить дівчина на вулицю і питається першого зустрічного чоловіка:

— Дядьку, як вас звати?
Почувши питання, прохожий дає відповідь, наприклад: „Михайло!” Це значить, що майбутній чоловік теж буде зватися Михайлом. Дівчина хоче бодай у сні побачити, як же той Михайло виглядатиме. Для цього є інше ворожіння: лягаючи спати, дівчина скидає з себе крайку, робить з неї хрест і кладе під голову, шепочучи такі слова:

**Живу в Києві на горах,
Кладу хрест в головах;
З ким вінчатись, з ким
заручатись,
З тим і за руки держатись.**

Якщо вночі їй присниться сон, що до неї підійшов парубок, взяв за руку і повів до вінця, то це буде її суджений.

Отак наші дівчата “вгадують свою долю” в ніч під Андрія Первозванного.

„КАЛЕТА”

Ввечері на „Андрія” сходяться вже разом — і хлопці, і дівчата. Сходяться до просторої хати щоб було, де розбігтися для кусання калети. З цього кусання калети і починається „Андріївський вечір”.

Калета — це великий корж із білого борошна. Печуть калету дівчата — всі разом, скільки б їх не було — хоч десять, двадцять... Кожна повинна взяти участь у готуванні калети. Місять тісто всі по черзі, починаючи від найстаршої дівки і кінчаючи дівчуром років десяти або й менше.

Тісто солодке, з медом. Зверху оздоблюють калету сухими вишнями чи родзинками — „щоб гарна була” Печуть у печі і запікають так, щоб вгризти її було трудно — на сухар. Посередині — дірка. В дірку всувають червону стрічку і підвішують калету до сволака по середині хати.

Підвішують високо, щоб парубок міг дістати зубами калету тільки тоді, як добре підстрибне. Крім того, один кінець стрічки (іноді звичайного мотузка) довший і спущений донизу так, щоб можна було за нього смикнути — тоді калета підстрибне вгору.

Біла калети стає вартовий — „Пан Калетинський”. Це повинен бути веселий, жартівливий парубок, „душа вечора”. Він бере в руки квач, вмочений у масну сажу, стає під калетою і запрошує гостя:

— Я, пан Калетинський, прошу пана Коцюбинського калету кусати!

„Пан Коцюбинський” (кожний учасник гри) бере коцюбу поміж ноги, ніби сідає верхи на коня, і їде калету кусати. Під’їде до вартового і каже:

— Добрий вечір, пане Калетинський!

— Доброго здоров’я, пане Коцюбинський!

— Куди їдете?

— їду калету кусати!

— А я буду по писку писати!

— А я вкушу!

— А я впишу!

Ця суперечка проходить з жартами і сміхом. Завдання пана Калетинського — розсмішити пана Коцюбинського. Існує

правило, що Коцюбинський може кусати калету тільки тоді, коли він „витримає” всі жарти Калетинського і не посміхнеться. Це не так легко, бо Калетинський сам сміється, розповідає веселі пригоди, може і співати, і танцювати — все, щоб тільки розсмішити гостя і, розуміється, все присутнє товариство. Всі сміються, один тільки „гість” стоїть з коцюбою в руках і намагається стримати сміх. Та якщо йому і вдасться витримати всі жарти Калетинського, то і тоді він калети не вкусить, бо ж тільки він підстрибне, Калетинський смикає мотузку — і калета летить вгору.

Якщо ж Коцюбинський посміхнеться, то він уже мусить іти геть: він програв своє право кусати калету. На його місце стає інший учасник гри, новий „Коцюбинський”, а Калетинський звичайно не міняється протягом усього вечора. Якщо трапиться добрий Калетинський, то за весь вечір ніхто до калети не приступить. Ця весела гра є основною „точкою” Андріївського вечора.

Кінчається тим, що калету здійсмають зі сволака і ділять поміж учасниками гри. При чому дівчатам порції калети роздаються задурно, а хлопці платять гріш дівкам на стрічки за те, що калету місили.

Після цього всі сідають за стіл і починається вечеря ... На вечерю може бути багато страв, але першими на стіл подаються вареники з капустою, бо ж — піст.

В час калетинської вечері

дівчина наливає в блюдце вина, горілки або меду, розведеного водою; кладе на дно перстень і примушує свого хлопця дістати той перстень губами. Якщо дістане і носа не вмочить, то оженився і буде щасливий. Відбувається це ворожіння під загальний веселий сміх.

ХЛОПЦІ ГУЛЯЮТЬ...

В ніч під Андрія хлопці мають найбільші права — єдина ніч у році, коли парубкам за бешкети люди вибачають.

Якщо парубок сердитий на батька своєї дівчини (не пускає дочку на цілу ніч гуляти або каже: „Не ходи з ним, ледарем!”), то такого батька треба „провчити”. Парубок підмовляє хлопців, ставить могорич і... хлопці гуляють!

Як, звичайно, „на Андрія” ніч темна. Хлопці, що не кусали калети, (дівчата їх не запросили) розсердилися: „Ось ми їм. . .” Назносять мотузку, налігачів і переснують вулицю, де мають проходити дівчата. Переснують, заплутають, а самі сховаються під тином і чекають. Дівчата йдуть від „Андрія” гуртом; йдуть, весело сміються, співають, — а тут хлопці як вискочать десь з-під тину та як гукнуть: „Пу-гу, козак з лугу!” Дівчата — врозтіч ... і заплутаються в тому мотузці. Хлопці їх розплутають, жартують . . . Весело було — скільки тих жартів, сміху!

А то ще було й так: парубки виводять нову вулицю. Назносять околоту, старих тинів, воріт і таке набудують, що в темну ніч та ще напідпитку не розбереш, де ти: вдома чи на десятій вулиці...”

Такі гадання та ворожіння спробували студенти і студентки виконати в адаптованих умовах університетського кабінету. Провели навіть кусання калети і гадання на чоботах (чий чобіток перший в рядочку дійде до порогу — та цього року заміж вийде!), та багато інших ворожінь. Лунав сміх, пісня та українська мова.

проф. Дарія Павлешен

ОЦЕЦ МУШЕЛ КУПИЦ ГАРМУНИКУ

Кед ше войдзе до Петровцох и зидзе з брега, такой на право ест кривулькава драга за хтору би ше мог человек опитац кадзи водзи. З лівого боку, у брегу, жимжелени дrevка, а лем з правого боку хижи. При концу тей желеней улїци, споза желенїдла, находзи ше хижа у хторей бива гудак, гармоникаш, Звонко Еделински. Тот скромни человек, дакедишні роботнїк комбинату Борово, а тераз дочасово незаняти ципелар, на велї способи у свиім живоце збогацел нашо културни стретнуца.

могол грац. Тот перши наступ будзем вше паметац. Було то у Бродянцох на "Олимпияди старих спортох". Теди, тих седемдзешатих рокох, Дружтво було барз моцне, активне и мали зме велї и части наступи, скоро кажди викенд. То часи хторих ше часто и дзечне здогадуем.

◆ Цикавело ме яки му були початки, откадз любов гу граню, гу гармоника?

Кед сом бул мали, мал сом дас пейц роки, мушел сом исц до Загребу, на операцию. Преходзаци през тот велїки город у єдним авзлогу обачел сом дзецинску гармоника. Бул сом таки упарти, же ми ю вец оцц мушел и купиц. Од кеди знам за себе, гране ме барз цикавело и кед други

дзечи танцовали, я стал при гудацох, припатрал ше и провадзел як вони то граю. Перше сом бул «сам свой майстор» те. грал сом по слуху. Познейше, кед сом уж ишол до школи, научел сом грац по нотох. Научели ме учители хтори до Петровцох приходзели зоз Нового Саду, Яким Олеяр и Яким Хома. У основней школи провадзел сом на гармоника дзецинки шпивачки хор хтори водзела тедишня учителька мацеринского языка, панї Меланка Планчакова.

До работи КУД "Яким Гарди" уключел сом ше 1975. року кед мой сушел Дюра Рац не

◆ Можеш нам дакус повесц дзе тераз граеш, або робиш дацо инше вязане за музику?

Найвещей граем за нашо петровске Дружтво, и зоз другима пертовским гудацми. Часто граем и за други нашо руски и украински Дружтва хторим треба помоц, лебо вообщо не маю своїх гудацох. Граем, не лем по манифестцийох, але и по балох. Любим грац и мило ми же зоз тим помагам гевтим хтори любя шпивац и танцовац. Таки хвильки живот збогацую. Робим и на компонованю нових писньох. Досц чежко найсц одвитуоци тексти, але о тим можебуц дакеди други раз.

◆ И поведз нам дацо за конец.

У Петровцох ест барз добрих гудацох и шпивачох, правда, у розличних генерацийох.

Любел бим кед бизме ше шицки ведно частейше сходзели и з нашу писню дружели. За себе самого можем повесц же будзем грац покля сом годзен. Любов гу нашей музыки и народу нїгда не престане.

Лю.Г.

Надія Ляхович народилася 19 лютого 1961 року в Сремській Митровиці. Початкову школу, середню та вищу педагогічну академію закінчила у Сремській Митровиці. Працювала викладачем української мови в початковій школі ім. Франьо Маринича в Бебрині при Славонському Броді. Поезії публікує від 1979 р. в журналі "Нова думка". Пише українською мовою. У 1990 році у НВРО "Руське слово" видала збірку поезій "У мене жіноче серце". Зараз живе у Канаді, де займається педагогічною працею.

Взято з Інтернет сторінки www.koukju.ca

МОЯ ПІСНЯ ЩЕ НЕ СКІНЧИЛАСЬ

Моя пісня ще не скінчилась,
Ще буду співати серцем сильнем.
Знов буду Вісник сміху і радості,
І буду усмішку веселу берегти.
Я знов любов'ю буду розкидатись,
З людьми ділитись щастям і добром,
Знов придуть часи
Мого існування –
Часи ніжності і щирого кохання.
Не плач душе, не крайся серце:
Всі чорні хмари колись розплинуть,
А хвилини оці сумні, непривітні
Лиш спогади за спиною будуть.

Монреаль, 1992 р.

Мамо,
Хай пісня ця
У незламній любові
До тебе, мила, прилетить,
І твою душу,
Сповнену болем
Хай пісня моя розвеселить.
Не плач мамо,
Не підавайся
Важким спокусам життя,
Божі дороги,
Нам ласкою дані
Не заведуть нас у безпуття.
Ми муку цю земну
Маєм терпіти –
Ти сама навчала мене.
Лиш душу хочеться твою
Від усякого болю зберегти.

Монреаль, 1992 р.

Невмируще українське слово

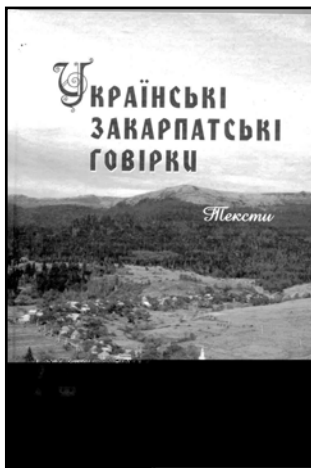
**(Рец.: Українські закарпатські говірки: Тексти
/ Упор. О. Миголинець, О. Пискач)**

На зламі ХХ - ХХІ століть помітне місце займають дослідження, в яких робиться спроба зберегти і донести до нащадків мову наших говірок, культуру народу, його звичаї. Тому збірник **“Українські закарпатські говірки: Тексти”** (упорядники

О.Миголинець та О.Пискач) є цінною діалектологічною працею. Цінність цих матеріалів незаперечна. Читачі матимуть змогу довідатися про особливості українських закарпатських говірок, здійснити їх дослідження передусім на підставі діалектних текстів.

Із передмови до збірника дізнаємось, що закарпатські говірки давня привертають увагу дослідників своєю яскравою специфікою, збереженням низки архаїчних рис і одночасно наявністю багатьох інновацій, тривалими взаєминами з іншими спорідненими і неспорідненими мовами.

У розділі “Стан дослідження закарпатських говірок” об’єктивно, хоча й дуже стисло, подано історію вивчення цього діалекту. Ми дізнаємося, що першою друкованою працею, яка стосувалася закарпатських говірок, була граматики М.Лучкая “Grammatica slavo-githena” (Будин, 1830). У ХІХ - ХХ ст. деякі відомості про закарпатські говірки подавали І.Бережанин, Ю. Венелін-Гуца, Є.Сабов, Л.Чопей, В.Гнатюк, І.Панькевич, Л.Деже та багато інших дослідників. Згадуються в цьому розділі й наукові здобутки мовознавців Ужгородського університету - І.Чередниченка, С.П.Бевзенка, Й.О.Дзендзелівського, П.П.Чучки, В.І.Добоша, П.М.Лизанця, В.І.Ороса, К.Й.Галаса, В.І.Лавера, М.І.Сюська, І.В.Сабадоша та ін., кандидатські та докторські

ознаки цих говірок.

Невеличкий за обсягом розділ “Учені про закарпатський говір” містить думки відомих українських мовознавців, серед яких В.В.Німчук, Й.О.Дзендзелівський, П.П.Чучка.

Діалектні тексти, що подаються у збірнику, можна поділити на дві частини. У першій частині подаються сучасні записи, здійснені упорядниками чи під їх керівництвом протягом 1995 - 2003 років, у другій - записи, здійснені в ХІХ - ХХст. іншими вченими.

Для зручності користування діалектні тексти, записані упорядниками книги, співвіднесено з відповідними групами говірок - ужанськими, боржавськими, верховинськими, марамороськими. Причому, якщо подивитись на карту Закарпаття (яка, до речі, вміщена й на форзацах збірника, що додає йому не тільки інформаційності, але й привабливості), то можна помітити, що тексти говірок подаються у збірнику за строго визначеним порядком - із заходу на схід.

Особливу увагу приділено респондентам старшого покоління, подається багато текстів, які відбивають традиції, звичаї і виробничі процеси та інші особливості, що вже виходять з ужитку або є специфічними для

дисертації яких тісно пов’язані з закарпатськими говірками.

У розділі “Деякі особливості закарпатських говірок” подаються фонетичні, морфологічні та синтаксичні

обстежуваних говірок. Цінним джерелом є тексти, в яких ідеться про історію сіл (Мирча (с. 25), Пастілки, Лицицари (с. 28), Вовкове (с. 45), Пузняківці (с. 60), Голубине (с. 65), Тибава (с. 68), Березники (с. 69), Ільниця (с. 86), Білки (с. 89), Сасово (с. 109), Рокосово (с. 113), Ставне (с. 118), Латірка (с. 129), Студене (с. 135), Лісковець (с. 136), Іза (с. 148), Сокирниця (с. 153) та ін.), а також обряди весілля, народження дитини тощо.

Із уміщених тут текстів можемо дізнатись і про видатних людей закарпатського краю - про Федора Фекету, якому в с.Тур’я-Ремета на Перечинщині поставлено єдиний у всьому світі пам’ятник як поштареві; про голову колгоспу Кольку, вбитого бандитами, та інших відомих особистостей.

Усі діалектні тексти подано фонетичною транскрипцією, що робить матеріал особливо прийнятним для лінгвістичних студій. Адже саме за допомогою транскрибування можна найточніше передати яскраву палітру мовних звуків.

Важливими є й додатки збірника, що складаються з двох частин. Перша частина - тексти, опубліковані протягом ХІХ - ХХ століть у різних виданнях. Це, зокрема, публікації М.Лучкая, І.Верхратського, В.Гнатюка, І.Панькевича, С.Бевзенка, Й.Дзендзелівського та ін. Друга частина - це рукописні тексти, додані до дисертацій чи інших праць (записи П.Лизанця, П.Чучки, І.Сабадоша). Перед уміщеними текстами подаються короткі біографічні відомості про їх упорядників.

Важливо відзначити, що в пропонованій праці містяться тексти з усіх закарпатських говірок, що знаходяться на території сучасної Закарпатської області. Проте праця значно би виграла, якби була

доповнена й іншими діалектними текстами, зокрема з території сучасної Словаччини, Румунії тощо.

Ключем до розуміння текстів є наведений у кінці збірника словник діалектних слів, що, безумовно, підвищує цінність праці як джерела лінгвістичних досліджень. На особливе схвалення заслуговує й дбайливо укладена упорядниками бібліографія досліджуваних говірок.

Впадає у вічі ще одна деталь цієї книги - її "одяг", майстерно виконаний відомим закарпатським фотохудожником Олексієм Поповим. На обкладинці зображена гора Пікуй (Воловецький район Закарпатської області). Вдалих пейзаж гармоніє зі змістом збірника.

Збірник текстів "Українські закарпатські говірки", без сумніву,

став ще одним досягненням української діалектології, а також корисним джерелом не тільки для мовознавців, а й етнографів, істориків і взагалі всіх, кому не байдужа матеріальна й духовна культура українського населення більшої частини Закарпаття.

Оксана Тимко Дітко

КЕТИ(Томислав Кетелеш)

СМУТОК

На цудзини умерам, живот зо мну бежи,
Патрим кадзи родни край ми лежи.
Як бим ше врацел назад дому,
Як бим ше озвал дакому свойому.

У родним краю и витор иншак дує,
Иншак тамаль дзе мой мили край;
Аж и змерк иншак пада на дзень шиви;
А ту не пахне ані на яр гай;

Душа ме тамаль за думками цага,
Днями мира не мам, з ноцами сна,
Слиза ше бидна на твари не суши,
А шерцо легне до смутку без дана.

ЛЮБИЦА ГАРГАЙ

О МОЇМ КРАЮ

Шицко равне, як на тепши
у тей моеї оцовщини,
а желени бреги, леси
там у моеї дїдовщини.

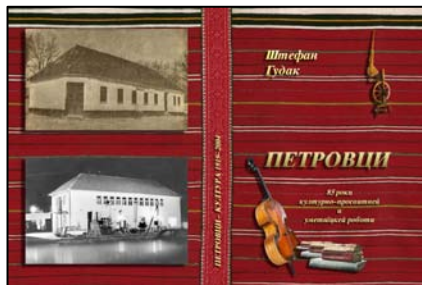
Задуркало шерцо баржей;
мойо предки ту бивали.
Пошли одталь до цудзини;
тераз моеї оцовщини.

Ту ше врацам, ягод госц
и заш знова идзем дому.
Преходзим през леси, поля,
шпивам о краю свойому.

Чи ше знова врацим тадзи?
Чи останем там дзе жиєм?
Най остане затаєне
и у мрийох засадзене.

ПРИЛОГ ГУ РЕЦЕНЗІЇ ХРОНІКИ "ПЕТРОВЦИ ЖРИДЛО И РОЗСАДНІК РУСКОЙ И УКРАЇНСКОЙ КУЛЬТУРИ, ПРОСВИТИ И УМЕТНОСЦИ У РЕПУБЛИКИ ГОРВАТСКОЙ"

ВИЧНИ ПАМ'ЯТНІК УСПИШНЕЙ РОБОТИ

Як коруна означованя 85-рочниці організованей роботи у культури, просвіти и уметносци у Петровцох одбудзе ше, насампредз у хвилькох цо пред нами зоз промоції Хроніки учителя Штефана Гудака, а под назву "Петровци жридло и розсаднік рускей и українскей культури, просвіти и уметносци у Републики Горватскей".

Гоч нешка гу мену як прикметнік звичайно похасновац пан, я з тей нагоди нароком повем учитель, а могол сом тиж спомнуц писатель приповедкох, поета, автор драмох, радио – драмох и литературни критичар. Медзитим, прешвечени сом же и автори якошик милше, повед бим, ширше, кед му у тим штредку поведза учитель, або як стари генерації звикли повесц – мадістер. Штефан Гудак бул скоро дваецц роки не лем учитель котри учел Петровчаньох перши букви, перши рахунки... Теди, уж давного 1953. року, по приходзе до Петровцох, уключел ше и до роботи РПД-а, ведно зоз тедишніма предняками у тей активносци – учительку Виру Бесермині, познейше його малженску пару, потим зоз скравцом и поетом Митром Надьом, Янком Чордашом и вельочисленима руководителями и аматерами, хторих з тей нагоди не будзем споминац. Так автор хроніки у двойністей улоги – як безпостредни руководитель и учашнік у активносцох и автор діла котре пред нами.

Бул сом несподзивани, источасно и поцешени же ми зверел задаток рецензента, ведно зоз Жельком Югасом и Якимом Ердельюм.
У Петровцох, 8. януара 2005. року

Концепційно добре обдуманей хроніки, односно хронологийному приступу у писаню, ми не мали цо пригвариц, бо лем на таки способ було можліве облапиц богату активносц, док ше нашо зауваги углавним одношели на тоти часци у хторих замерковане же дацо ненароком вишмикло. Поправдзе, автори без намири же бим го бранел, не було легко. Верце, наисце требало публицичного знаня, схопносци, искуства и надосц роботней усиловносци же би ше на тристо бокох до тих прекрасних рамикох змесцело роботу и список коло тисяч особох. Требало витирвалосци и сцелосци препатриц числа и числа "Руского календару", "Руских новинох", "Народного календару", "Новей думки", "Руского слова" и препатриц кніжки и кніжки записнікох дружтва, повед бим, шицкого можлівого писаного жридла, хторе твори основу хроніки.

Кніжка ма пейц часци – од роботи у організації РНПД-а, филияли у Петровцох, Рускей матки, Народного фронта – до активносци у рамикох новооснованого КПД "Яким Гарди" и познейше КУД-а под исту назву аж по нешкайши дні, значи, так повесц по конец лем цо законченого 2004. року, богато илюстрована зоз вецей як сто фотографіяма.

Тоти цо мали нагоду пречитац, або лем з часци препатриц хроніку, думам же ше зложка зо мну же ей автор, учитель Штефан Гудак, зохабя не лем нам, але и генераційом споза нас, вични памятник о успишней роботи и пестованя свойого культурного скарбу, своей шпиванки и танцу, драмского вислову, литератури, подобовой уметносци... Док будзеце читац ей шорики, бизовно же ше старши здогадаю своїх одходох на пробу по цмоти, дижджу, блату и шнігу тедишней петровскей каждодньовосци кед место електричней грушочки швицела

лампа, кед ше на госцованя одходзело на кочу и гайзибане... Вшеліак же облапени и перши госцованя у иножемстве – у Италиї, Французкей и Немецкей; організації и нашо наступи на Маніфестації культури Руснацох и Українцох у РГ "Петровски дзвон", як и нешка так повесц, уж скоро порядни наступи у Свидніку на тамтейшим культурним швету.

Як єдному зоз хронічарох активносци Петровчаньох у руских медийох, думам же ми велька обовязка – народzene чадо цо успишнейше ховац, колісац и пестовац наш культурни скарб, дзбац о нїм, розвивац и преношиц любов на наиходзаци генерації, так як цо кед селян оре и шеє, допатра и прикармає пошате нашенку у зораней бразди жеми на сримскей ровніни, же би пошате зарно пушело цо квалитетнейши ключки и коренї, же би не висхло... Бо, кед висхне, скапеме и щезнеме и ми на тих петровских просторох!?

У своїм прешвечено же ше то не случи, шицких Вас цо сце у тей шветочней хвильки з нами, поволуем же бисце ше на даяки способ уключели до роботи пестованя, очуваня и дальшого розвиваня своей культури и просвіти, же би Петровци и надалей були непресушне жридло и розсаднік рускей и українскей культури. И на самим концу, хаснуем нагоду подзековац автори, учительови Штефанови, же свойому штредку подаровал найкрасши дарунок, поведол бим, библию нашей петровскей культури и просвіти, хроніку з хтору ше будземе цешиц и хтора будзе забрац єдно з почеснейших местох у наших власних библиотекох, дарунок хторого зоз пиху дзечне подаруеме нашей родзини, приятельюм и познатим.
На многая літа!

Данил Гарди

ЖИВОТ НАШ, ПЕНЗОИНЕРСКИ

Човек подоба хтора жиє свой живот. На початку як мале дзецко, през свойо дзєцинство. Потим приходзи так волана узрѣтосц, кед человек у своей найвекшей моци. На остатку приходзи неминовна старосц, о хторей бизме написали даскельо слова, патраци през очи Здружєня пензионерох у Петровцох.

Пензионере маю свойо рижни потреби и жаданя. Же би им старосц була цо лєгчейша, у Петровцох пензионере основали свойо Независне здруженє. З тей нагоди кед ше завера єден круг тє. прешли рок, а уходзи до нового, тота оргѣнизация сумирала прешлорочни резултати. Тиж так направели и нови план и програму роботи за добре свойого членства.

Най нам дакус прекоментує їх роботу, замодлели зме председатєльство того здружєня. Председатель Владимир Лазор о прешлих часох гутори:

- Основани зме и реґистровани 08.02.2004. року. Як и шицки подобни здружєня гражданох, маме статут у складзе зоз законом Републики Горватскей, жиро-рахунок и реґистрованє членство. Тиж маме и управни и надпатраюци одбор, дзе

заступена цалосна национална структура людзох хтори жию у валалє. Цо сцєм повесц? У руководстве председатель Руснак, подпредседатель Горват, тайомник Серб, а председателька надпатраюцого одбору Українка. Маме коло седемдзешат приявених членох, алє ест ище людзох хтори зацикавени за членство.

-На яки способ помагаце своїм членом?

-Помагаме на рижни способи. Наприклад, людзе могли преїґ нас купиц житово продукти (муку, грис) тунше як у дутяну. Кед пришла ешень, помогли зме им набавиц огриву, жимніци. Тиж так, помагаме им коло правних питаньох у хторих ше старши людзе чежше знаходза. Обиходзиме хорих и нерухомих. Ест того досц.

Човек би повед же шицко у шоре, алє не баш так. Стретаю ше и зоз проблемами. Председатель гвари:

- Незадовольни зме зоз тим же зме не похопени од актуалних власцох у опшини Богдановци до хторей спада и наш валал. Не достали зме одвит на ані єдно писмо, а дзе ище даяки дотации.

Проблем маме и у сами валалє дзе не можеме достац ніяки просторії на хаснованє. Валалске водство за нас не ма слуху. Чкода, бо валалски просторії стоя замкнути и празни, а могли би их велі дружтва цо исную у валалє хасновац и у нїх ше дружиц и робиц.

-Як далєй?

- За 2005. рок запланована членарина од 40,00 кн по особи. У плане маме направиц библиотеку и зубну амбуланту, алє реализация тих планох завиши и од других институцийох у валалє и опшини. Любели бизме сотрудзовац зоз другима здружєнями, а не лєм з пензионерскимима. По тераз за шицко зме ше сами финансovali. Були зме на змаганю пензионерских спортских екипох у Вировитици. Освоєли зме дзєвяте место цо не так подло за таку малу оргѣнизацию. Були зме и на єднорновим вилету у Руским Керестуре, у Водици...

Гваря же маю и други плани, бо и пензионере людзе хтори можу тиж, як и други, дац свойо доприношенє заєднїци у хторей жию.

Ж. Гарґаї

ГУМОРЕСКА

Я К Д О Р О Б О Т И ?

Под час председателя Тита, у социализму, роботи углавним було и человек могол виберац дзе и цо будзе робиц! Розуми ше, на розписани оглашки и конкурси требало написац молбу, а иста ше писала дас так: Здраво товаришки и товарише! Мой дідо бул учашнік Народно-ошлєбодительней войны, тиж так и його єден син, а мой почитовани оцєц облекол партизански шмати же би за шицких нас виборел шлєбоду и братство и єдинство шицких югославянских народох. Мой оцєц бул учашнік Союзней роботней акції "Берчка-Бановичи" симпатизер є Союзу комунистох, гоч є формално не єй член. Член сом Союзу младежи Югославиї и порядне плацим членарину. Пре шицко наведзєне наздавам ше доставаню роботи. Най жию Тито и Партия! Зоз товаришским поздравом!

Под час председателя Франї Туджмана, кед горватски пенєжнік уж бул у горватскей кишенки, горватска пушка на горватским плєцу, роботи (пре войну и приватизацию) було вельо менєй як скорей. Молби за роботу писали ше на шлїдуєци способ: Почитованє паньство! У вязи вашей оглашки за роботу най перше повем же мой дідо од вше потримовал горватски намаганя за виходом зоз гарєшту воланим Югославия и витворїваньом подполней горватскей самостойносци. Так єдного сина мойого бачика, дал до горватского войска - домобранох. Мой оцєц покрадзе шпивал горватски писни, а я на шицких потерашніх виберанкох гласовал за ГДЗ и председателя Туджмана. Най нам жиє вична и єдина Горватска!

Под час председателя Стипи Мєсича работа ше могла найсц лєм у вельких тарґовинских ланцох, углавном тих з иножемства. Ево як випатра розгварка за роботу з єдну тарґовкиню:

- Одати сцє ?
  - Ша гей, нажаль. Знаце вон бул барз упарти та сом попустила.
  - Мацє дзєци ?
  - Гей, єдно нам ше „заламало“, алє я вообще не любим дзєци!
  - Можецє приходзиц скорей як цо треба и оставац длужей ?
  - Як же не! Любим людзох, любим робиц и праве на такей роботѣ, а далєко од дому, була бим барз щєслїва!
  - Кед так вєц сцє достали роботу! Ваша плаца виноши 2.500 куни, вєдно зоз цєплим єдлом и надополнєньом за трошки драги з автом або автобусом на роботу. Розуми ше же по законченю роботного часу мушицє очисциц роботнє место, ґарадичи и тоалет.
  - Дзєкуєм вам крашнє, добри людзе! А я уж думала же нїґда не достанєм роботу!
- И вєц най дахто пове же ше у нешкайшим чаше не може найсц работа!

Я. Пушкаш

МИКЛОШЕВЦИ НА ПРАГУ 2005. РОКУ

Обрацаючи лістки зоз прешло-сци Миклошевцох находзиме даске-льо наисце барз значни датуи ко-три у наступаючим периодзе були, поведли бизме, „одсочни дески” до будучносци, гу лепшому стандарту шицких жительох. Бул то єден з ніх и тот, ровно скорей 30 роки, а хронічар записал:

– У тогорочним змаганю на подручю вуковарскей општини учатвовали 27 месни заєдніци. Дзешате по шоре, а тото змагане було источашне найуспішнейше по тераз, так же општинскей комисії за оценьоване було наисце чежко одлучиц хтора найлепша. Дзешец месни заєдніци вошли по закончене змаганя з вельким жаданьом, а и з випатрунками же буду найлепши. Медзитим, пре резултати и успихи котри посцигла, месна заєдніца Миклошевци була евидентована як найлепша... Освоела перше место...

З оглядом же конкуренция була барз моцна одлучели лем деталі односно лем подаєден бод. А цо то миклошевска месна заєдніца поробела же знова (перше место освоела и 1967. року) освоела перше место. Лем у кратких смужкох – на комуналним ушореню валала зоз средствох месного самодоприносу докоччела адаптації здравственей амбулант и будинку дзєцинскей заградки, уведзени водовод до коло 170 обисцох. Тиж так окончени и вецей менши подняца зоз тей обла-сци...Тельо не зробела ані єдна месна заєдніца. Перше место до найушореншого валала у Горватскей (1969. року Миклошевци прєглашени за найушоренши валал) – перше место нашим роботним людзом...

Нешка ше лем здогадуєме тих успішних рокох. Як 1967. року у Миклошевцох пушена асфалтова калдерма до явного транспорту валал ше почал розвивац, шириц. Нашо параста купую трактори и при-ключни машини, на своїх польох посцигую рекордни урожаї, випоручую рочне понад 8 тисячи кармени швині, 700 – 800 буячки. Осемдзєшатих рокох у валале було понад 200 занятих. Були то роки кед

Миклошевци квитли, кед були єден з найрозвитших валалох у Горватскей у економским поглядзе. Теди нас було коло 800...

А нешка, после вельких трапе-зох, чежких дньох, найчежших ро-кох у живоце терашней генерації, часох поніжованя, окраданя и после шицкого другого цо дожили нашо Руснаци у Миклошевцох, нешка кед слики тих подійох починаю бля-днуц, кед ше муши патриц до буду-чносци, не можліве не здогаднуц ше вчерайшого дня. Прешлоц не забу-дземе, але мушиме ше намагац же би нашо дзєци, нашо унуки не почув-ствовали тоту чежину на хрибце и болі у шерцу. Пред німа будучносц, пред німа швет.

Так роздумую шицки Миклоше-вчане, боря ше на каждам крочаю же би... а вец сом ше здогаднул єдного виречєня наших старих: *„Дай ти Руснакови жєми, дай ти йому работи...”* Поведли бизме же миклошевски Руснак ма тото цо гварели нашо стари. Ма шицко лем не ма гєвто найважнейше. Микло-шевци остарели, нет роботней моци, нет хто, не на цудзей, але на своєй, власней жєми, зоз знойом бразду залівац. Нешка Миклошевчане не могу зашпиивац гєвту:

*„Кед слунко видзе спод хмари чує ше дурканє кочох,
то иду людзе на польо полни
радосци у очох”!*

Нешка зме у 21. вику, але гурчане тракторох чуєме лем з часу на час. Место предвойнових 200 нешка єст дас уполи меней. Чежко ше, и поведло би ше з вельку дозу песимизму, чека идуцє рано. Песи-мизем присутни, але то не цалком так. На єдним месце сом записал: *„Миклошевски Руснак бул коцак,
велі ше батоги поламали на його
хрибце”*, але вон и нешка ище гордо стої як и сторочна тополя, символ валала.

Не шицко таке чарне бо и нешка, нешкайши генерації могу висц пред швет. Зоз чим уходзиме до Но-вого 2005. року?

Кед слово о комуналним пошо-реню єст цо повєсц, гоч воно не пришло як плод заєдніцких видво-

йованьох средствох и роботней мо-ци. Прешлого року закончена еле-ктрификация валала (пременена ши-цка инсталация през валал и явне ошвицєне), укупани дигитални кабел, окончена газификация цалого валала (святочне пушанє або отве-ране би требало буц того року), до-кончую ше роботи коло прикапчо-ваня на регионални водовод.

Бліщацу гвиздочку на резултати посцигнути у прешлим року обе-шєли миклошевски „когуцики”, най-младши фодбалере, котри после єшеньскей часци прєжимую на пер-шим месце (не страцєли ані єдно змаганє). Першотимци миклоше-вского Русина ше змагаю у Другей жупанийскей лиги. Жиму дочекали на стрєдку першенственей таблічки. Циль им затримац тот уровень зма-ганя. Озда витримаю.

Члєни КУД *Яким Говля* активни, прешлого року наступали на вецей смотрох, були вшадзи успішни, а насампредз на манифєстації Култу-рна творчосц националних менши-нох РГ у Загребе. Ведно зоз Мєсним одбором успішно организовали културну манифєстацию *„Миклоше-вске лето”*. Проблєми вше було, єст их и тераз и види нам ше же би ше их вельо легчєше ришовало кед би у валале було вецей младежи. У ра-микох дружтва роби лем фолкорна секция, а з часу на час зявє ше и шпивачє. Та можеме повєсц же бо-гата предвойнова традиция дружтва зоз своїма позитивними елементами и далєй дїєствує гоч у меншим обя-гу. Того року ше планує означиц 85. рочніцу културней дїялносци у Ми-клошевцох. Думања зме же руко-водство и члєни прєнайду доста-точней моци и же им то будзє порив за ище векшу ангажованосц. Може-буц ше годно обновиц роботу ище даєдней секції.

Дознаваме же уж на початку 2005. року почнє будованє новей Подручней школи. На шор приходзи и нови Дом култури.

Пред Новим роком зме бєше-довали зоз прєсидательом Мєсного одбору Дюром Бикийом, а на питанє же цо вон обчєкує у идуцим року, мєдзи иншим нам гварєл:

– З оглядом же наш Месни одбор лем формално правни субект, на розвой валала сами не можеме вельо діствовац. Нашо одборніки би у општинской ради требали буц зложнїши, окреме кед ше бешедує о проблемох валала. Як идзе, идзе, але ше наздавам же будзе лєпше. На уровню Жупанїї маме Раду рускей націоналней меншини. Гоч лем почала з роботу вона у дальшим периодзе будзе, голєм ше наздавам, водзиц главне слово о Руснацох взагалї. Ту и Союз, озда и од нього будземе мац хасну

так як и по тераз. У Миклошевцох и Петровцох нашо дзеци маю нагоду нащивїовац наставу на мацеринским язїку. Було би шицко у порядку кед би ше принєшени Закон стриктно примењовал. Нажаль, я мушим констаговац же нешка, на початку 21. вику, нашо дзеци на годзинох пєстованя руского язїка и култури не можу хасновац нїяки учебнїки. Не место же бим тот проблем абсолвовал у нашим часопису, але мушим наглашиц же то не у порядку. Будземе ше зоз шицкими мо-

цами намагац и гледац же би тот проблем зняли зоз дньового шора уж од идуцого школского року.

Так роздумовал председатель Дюра Бики, чувствовали зме же вон на розвой валала взагалї и на ришованє постоянних проблемох патри през призму оптимизму, та зме сами себе поставели питанє – „чи ест причини иншак роздумовац як вон?”. З тим вецей кед ше здогаднеме перших шорикох тей статї.

Дюра ЛІКАР

КОМУНАЛНИ РОБОТИ У ПЕТРОВЦОХ У 2004. РОКУ

КЕД БИ КАЖДИ БУЛ (ГОЛЄМ) ТАКИ РОК

Початком остатнього тижня 2004-ого року коло 40 петровски обисца прикљочени на гасну мрежу и зоз двомешачним запожнєном ше почали, як сами дакус у франти гваря, паньски зогривац, як у варошу. Право на бесплатне прикљочованє мали обисца хтори по 31. октобер 2004-ого року мали у функциї одвитуую систему за зогриванє. З тей нагоди мали заплациц лем годину за меранє газу и трошки технїчного атєстованя системи. Мрежа през валал розведзена з яри на трошок словацкей фирми “Екомил” хтора достала концессию за предаванє газу на подручу предвойновой општини Вуковар у наиходзацих 30 рокох, а дистрибутер газу вуковарске подприємство ППД.

Газификация лем єдна з вецей векших роботох зробених у 2004-им року хтори од ширшого значеня за цали Петровци и з хторима вони вше баржей доставю прикмети сучасного валалу. Тому допринєсло и асфалтованє двох бочних улїчкох хтори ноша мена наших визначних културних діячох. У улїчки Митра Надя асфалтовани 1550 метери, а през улїчку Якима Гардия положени 1180 метери асфалтней драги. Од шейсцох бочних улїчкох, у валале

остали ише два неасфалтовани хтори, спрам општинского плану, маю присц на шор 2005-ого року. Жителе сподней часци улїчки Матиї Гупца, познатшей як Дол, прешлей яри достали явне ошвиценє. Правда остатнї, але и вони конечно можу ноцами без батєриї ходзиц по своїм краю. Осучасњованє мож видзиц и у центру валала дзе направени слуп за оглашованє хтори потєраз найчєстейше бул у “функциї” виберанкових кампаньох и подобного.

Центер валалу прикрашує и звонка цалком пооправяна и обилєнена наша, у войни чєжко очкодєвана, цєрква Покрова Прєсвєтєй Богородици. Пооправяна и виронаучна сала за хтору як и за цєркву половку пенєжох обезпєчєло крижєвске владичєство, а другу часц дали парохиянє хтори велї роботи поко-

нчєли на добродзєчнєй основи. Цєрква поблагословєна на Кирбай, 3. октобра кед Архиерейну литургию служєли штирмє владиковє – кир Славомир Микловш, кир Йоаким Гєрбут, кир Георгий Джуджар и кир Киро Стоянов. И грекокатолїцки темєтов достал нови, краши випатрунок зоз поставяньм бєтонскей огради з чола, коло главнєй драги.

Тота инвестиция як и вибудов драгох, явного ошвиценя и оглашуюцого слупа финансєвани з општинскей каси и одвитууюцих жупанийских и регионєлних фондох. З општинскей ше каси плаци и струя за явне ошвиценє и отримованє явних повєрхносцох, а вифинансована и санация дзивих депонийох у хотаре и валалского кладбища. Понєжє у богдановскей општинє нет прирезох, Петровчанє нїч не мушєли плациц зоз своїх, углавним празних кишєнкох, та су зоз поробєним барз задовольни и наздаваю ше же и у 2005-им року буду мац причини радовац ше новому у своїм валале.

З. Ердєлї

Дом култури у Петровцох 70-тих рокох

НАЙНОВШЕ, 127. ЧИСЛО "НОВЕЙ ДУМКИ" У НОВИМ РЕДАКЦИЙНИМ СОСТАВЕ – НА СМУГИ ШИЦКИХ ПОТЕРАШНІХ; РУСКЕЙ И УКРАЇНСКЕЙ

Вишло за тераз остатне, 127. число, лебо 3. число за 2004. рок,

Ошвижене з даскеліма новима авторами и їх прилогами

"Новой думки", часопис Союзу Русинох и Українцох Републики Горватскей, Вуковар. Зробел го нови состав редакції з новим редактором. Ниа, у импресуму: "Редакция: Владо Тимко (редактор), Агнетка Балатинац, Любица Гаргай, Оксана Мартинюк, Гавриїл Такач, Звонко Костелник". Совит редакції, за тераз остал исти як и по тераз: Славко Бурда (председатель), Владо Костелник, Єсенка Иванка Мишквив, Яким Симунович, Ирина Матієвич, Мария Хома и Звонимир Ерделі. Гу тому, од того числа лектор за руски язык Мария Хома, док за українски остала Оксана Мартинюк як и по тераз.

Перше цо пада до оч то же и нови состав Редакції зробел того своіо перше число по матрици, по котрей виходзели и шицки потерашні числа, од самого першого ище 1971. року: то руски и українски часопис Руснацох и Українцох у Републики Горватскей. Єст тексти, розумліво, як и у числених потерашніх, и на горватским языку, цо и тому виданю приноси широкосци и розумлівосци ширшому кругу читачох.

Друге, же и сам зміст того остатнього, 127. числа, таки яки бул и зміст веліх предходних виданьох, а то: найважнейше за Руснацох и Українцох у Горватскей зоз дружтвено-политичного живота. Потим зоз роботи Союзу, Просвита, Рочніци, Манифестациі, Фотогалерия, Зоз християнского живота, Представяме вам, Нови кніжки, але и нови рубрики: 100 роки од друкованя першей кніжки на руским языку, потим, Здогадніме ше, вец Руснаци и Українці у швецє, Драгопис и Спорт.

Треце: Позберало того число и даскельо нови мена, авторох, котри

ше по тераз не зявйовали у "Новой думки", лебо не так часто. Так читаме написи Иванки Слота, Любици Гаргай, Агнетки Балатинац, о. Михала Режака, Яким Пушкаша, Дюри Лікара, Звонка Ерделя, а боме и самого нового редактора Влади Тимка. О чим то вони пишу: 3. Ерделі уж на першим боку, односно 5.: "Загребски интеркултуралци нащивели Вуковар и Петровци" у рамикох програми "Интеркултурализем и млади 2004"; Културне дружтво Руснацох и Українцох Приморскогоранскей жупанії "Рушняк", а у

Гавриїл Костелник и 100-рочніца його и нашей першей кніжки на руским языку на тих просторох

подпису: "Податки дал Владимир Провчи, председатель КД". Та, чи то вон и написал, чи написал дахто други, редактор, лебо дахто схопни треци; лем, ниа, и то нове, лебо цалком нове мена, автор у тим чиише пані Мартинюкова написала: "Річницю творчості відсвяткували члени КПТ "Іван Франко" Вуковар", нове українске дружтво у Вуковаре, попри уж давно иснуючого "Осифа Костелника". Уж спомнута Иванка Слота подписала звит же "КПТ "Карпати" з Липовлян виступили на Міжнародному форумі дитячої творчості в Україні", а Звонко Костелник "Знова засушали винковски ешені", розумліво зоз участвованьом наших ансамблех. Любица Гаргайова повидомела зоз нашу вирисповідну святиню "Знова у Водици" у Руским Керестуре, преддужюци о ней под новим насловом: "Водица – каплічка у керестурским хотаре". Опробовани гуморист Яким Пушкаш нашмеял читачох зоз гумореску "Наградни бависка", а Владо Тимко дал ретроспективу "Литературно-рецитаторскей секції Союзу Русинох и Українцох Републики Горватскей 1979-1985. рок",

зоз лирским прилогами тих литератох, медзи котрима и Любица Гаргай, але и Даниела Сокол, една спомедзи сновательох нашого дружтва у Осеку; та Дюрдіца Павлович и Любомир Буїла, ведно зоз Надію Ляхович и Владом Тимком. Цикави и драгопис Агнетки Балатинац: "Нащивели зме малих медведзикох у Кутереву", же би напредку спомнути 3. Ерделі закончел зоз звитом же "У Петровцох отримани медзинародни турнири у фодбалу и пикаду з "Петровского фодбалского турниру у сликох" на трецим боку рамикох.

Вредзи закукнуц голем, але и пречитац, же би остало у длугшим паметаню шицко того, и вельо койцо ище у тим новим чиише "Новой думки", котре чиилі порядни 52 боки з рамиками. Та праве на тих рамикох на першим боку красни фотос у фарбох: Єшень у парку Краля Томислава у Осеку, вироятне и прето же там жиє нови редактор. На остатнім боку: "Фольклорна група КПТ-а "Україна" з Славонського Броду", прекрасни дзивчата и хлапци у красним облечиве централней України.

Шицко у шицким: красне и прекрасне, же би швечело, аж и требало каждому чловекови од просвити и култури же би мал того 127. число и пречитал го.

О даєдних препущеньох, тераз не место, окрема повинчовац и зажадац ище лепше и красше идуце 128. число як и шицки идуци числа, зоз уводним словом самого редактора на месце за импресум на 2. боку рамикох: ...*"Зоз жаданьом же би наша "Нова Думка" була ище квалитетнейша и рижнороднейша - часопис за шицких нас, поволуєм вас на сотрудніцтво"*...

Най ше витворя редакторски жаданя на хасен и добро шицких нас.

Владо Костелник
Петровци-Вуковар,
8. януара 2005. рок

ЗАКОНЧЕНА ЄШЕНСКА ЧАСЦ ПЕРШЕНСТВА У ДРУГЕЙ И ТРЕЦЕЙ ФОДБАЛСКОЙ ЛИГИ ВУКОВАРСКО-СРИМСКОЙ ЖУПАНИЇ

СКРОМНА ЄШЕНЬ ФОДБАЛЕРОХ РУСИНА У ПЕТРОВЦОХ

Першу часц першенства у вишшим уровню змаганя, другой фодбалскай лиги Вуковарско-сримскай жупанії – **група "А"**, фодбалере миклошевского Русина закончили на єдинастим месце першенственой таблічки (од вкупно 16 екипи) зоз **17 бодами**. Перше место завжали фодбалере Метеора зоз Слаковцох зоз 34 опрез Славонца зоз Комлетинцох зоз 32 боди.

Фодбалере Русина победзели Гайдук зоз Бапскей (6 : 3), Маринци (4 : 0), Негославци (4 : 1) и Полет з Нового Села (8 : 3), бавели неришено з Вупиком (2 : 2), Кроацію зоз Богдановцох (1 : 1), Метеором зоз Слаковцох (3 : 3), Шаренградом (1 : 1) и Роботніцким з Вуковару (1 : 1). Дожили пораженя од Липовца (1 : 3),

Зринского зоз Торянцох (0 : 3), Славонца (0 : 3), Гайдуга зоз Товарніку (0 : 4), Младосци зоз Церичу (1 : 3) и Злоги зоз Борова (1:2).

За миклошевску екипу бавели слїдуюци фодбалере: Искрич, Миянич, Жгела, Т. Гргич, З. Гргич, Коларевич, Мудри, Челич, З. Крупа, Д. Крупа, Тулич, Лендер, Ладенлайтер, Ловрич, Филич и Пеулич.

После тринац одбавених колох закончена єшенска часц першенства у рамикох Трецей фодбалскай лиги Вуковарско-сримскай жупанії – **група "Б"**. Перше место прешвечліво завжали фодбалере Ловасу зоз 35, опрез Дунаю зоз Сотину зоз 31 бодом. **Фодбалере Петровцох освоєли петнац боди** (од того аж дванац у перших пейц колох!) и **находза**

ше у другой часци першенственой таблічки. Петровчанє победзели Злогу Пачетину (2:1), Сокола зоз Берку (4:1), Срим з Оролику (3:1) и Видор зоз Сримских Лазох (5:3). Бавели неришено зоз Томповцами (1:1), Младосцу зоз Свиняревцох (2:2) и зоз Борцом зоз Бановцох (1:1), а страцели змаганя од екипах Мохова (1:2), Бершадину (0:2), Ловасу (2:3), Опатовцох (0:3), Липовачи (0:1) и Дунаю зоз Сотину (1:3).

За Петровци бавели: Леголат, Шиякович, Тошкович (голманє), Вовк, И. Гарди, Да. Еделински, Де. Еделински, Иван, Гача, Кошутич, Чиркович, Грбич, Д. Мазур, С. Мазур, Беґанович, Токарски, Гуйса, Ворел, Стацук, дадич и Челикович.

Я. Пушкаш

ВИБРАНИ НАЙКРАСШИ СПОРТАШКИ ГОРВАТСКЕЙ

РУКОМЕТАШКА МАЯ ТУРИНСКОВА МЕДЗИ 16 НАЙКРАСШИХ

У организацији дньовних новинох "Спортски новосци" зоз Загребу, у готелу Минерва у Вараждинских Топлицох 12. новембра 2004. року отримани 13. вибор найкрасшей спорташки Горватскей. Патрачом и фаховому жирию представели ше 16 млади дзивки – спорташки зоз цалей Горватскей.

Дзекуючи гласом читачох "Спортских новосцох" у закончуюцим виборе найкрасшей спорташки нашей держави нашла ше и єдна рускиня – 17 - рочна Мая Туринскова зоз Петровцох, рукометашка першологаша "Подравки" зоз Копривници. За найкрасшу спорташку Горватскей вибрана гимнастичарка Стефани Хохнец (18) зоз Поречу, котра за награду достала нови авто марки "Цитроен Ц2 ВТР", друга рукомета-

шка Соня Тривич (21) зоз Загребу, а треца Маргарета Яковац (21) тиж зоз Загребу, котра ше бави зоз синкро-пліваньом. Численим патрачом млади красавици - спорташки пред-

ставели ше на три заводи: Перше у спортских шматох, потим у баде-костимох и на концу у вечерших шматох. Окрем красних спорташкох патраче мали нагоду уживац и у шпиваню познатих горватских естрадних гвиздох: Горана Карана, Маї Шупут и Давора Радолфия.

Гоч на финалним змаганю спорташкох – спорташкох красавицох, не освоєла ані єдну награду Мая Туринскова нема за чим бановац. Вона була єдна од наймладших учашнікох того вибору и у наиходзацих рокох ма надосц часу же би ше потвердзела, насампрез у рукомету и школи. Прешвечени сом же ше мац Цецилия, оцец Винко и штири шестри барс цеша зоз своєю Маю.

Я. Пушкаш

ПАМ'ЯТЬ

Мрія про зачарований світ

Помер великий друг України, славетний художник-наївіст Іван Лацкович-Кроата. Світ знає Хорватію багато в чому завдяки його творчості. Іван Лацкович належав до митців, відомих як "югославські

примітивісти" Вони малювали на склі і пояснювали це мрією про зачаровані світи, які бачилися через віконце бідних хатинок (до речі, схожих на українські). Коли на початку 1960-го молодий поштар Іван Лацкович прибув до Парижа, його виставка мала справжній тріумф. Паризька критика назвала його "найкращим рисувальником серед наївістів світу". Отоді його прозвали Croata (Хорват). Після Парижа його роботи охоче приймали кращі галереї світу.

Україна перша визнала незалежність Республіки Хорватія (11 грудня 1991 року). На знак подяки одна з алей Загреба отримала ім'я України, а на початку наступного року до Києва з виставкою своїх робіт прибув Іван Лацкович-Кроата. Оскільки обидві країни ще не мали посольств, у Києві перед приїздом митця було створено Товариство українсько-хорватської дружби.

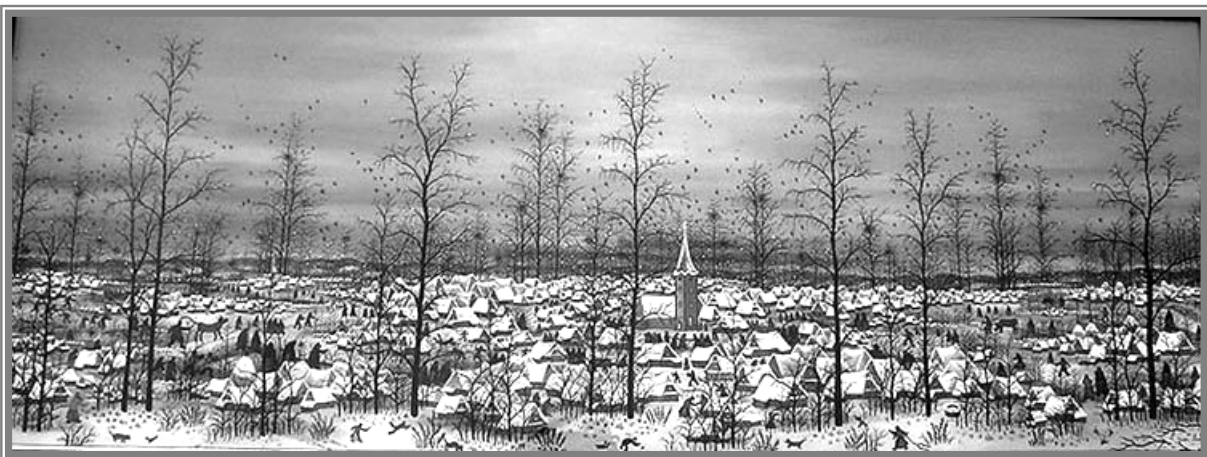
Після Києва ця колекція, в якій було понад 70 робіт, рушила у подорож по Україні, і це тривало п'ять років! Автор через Товариство українсько-хорватської дружби подарував галереям кількох десятків міст України по одній своїй роботі. А

Києво-Печерській лаврі передав "Розп'яття", картину, виконану в традиціях православної іконографії. Хорвати-католики, але митець показав єдність народів, а не конфесій. Коли хорватів звинувачували в нетолерантності щодо православних сербів, він обстоював відновлення мистецьких комунікацій з країнами колишньої Югославії. А до 2000-річчя християнства хорватський митець підготував для Посольства України в Загребі роботу із зображенням Володимира Хрестителя на берегах Дніпра.

Коли українське посольство в Хорватії запросило митців з України до Вуковара, зруйнованого війною, саме Іван Лацкович-Кроата написав вступ до каталогу виставки, що відбулася згодом. Обмін виставками став доброю традицією. Наші художники працюють у Хорватії: у підсумку створено унікальну колекцію. Ніхто так широко не відобразив хорватський простір, як українці. Це підтвердила організована в Загребі (2002 р.) велика ретроспективна виставка "Хорватія очима українських художників" Є задум представити кращих майстрів хорватського наїву в Україні. Це був би гідний внесок в історію дружніх взаємин наших країн. Іван Лацкович-Кроата був справжнім великим представником народної дипломатії, яка розвивала ці відносини. До речі, він був депутатом хорватського парламенту, саме тому ми публікуємо цей нарис в "Голоси України".

Його смерть-велика втрата. Пішов останній представник дивосвіту, званого хорватським наївом.

Анатолій Шостак
Євген Пащенко

I N M E M O R I A M

**Силвестер Пап
(1927-2005)**

Неодлуга як ше з Осеку одселел гу сином до Загребу, Силвестер Пап несподзивано умар 1. фебруара у 78. року. Покойни Силвестер бул народзени 1. януара 1927. року

у Пишкуревцох. Основну школу закончел у Дякове, а штредню у Осеку, док у Загребе закончел Висшу учительску школу. Робел у основних школах у Гарчину и Осеку, а вец по пензию у Металским школским центре у Осеку як професор математики и физики. Бул оженети и зоз супругу Славицу мал двох синых.

На дружтвено-културним полю Силвестер бул барз активни. Бул член ловарского дружтва у своїм родним месце и еден час и його председатель. Найвцей бул активни медзи Руснацами и Українцами у Осеку. Як член сновательного одбору 1983. року участвовав у снованю КУД-а

Русинох и Українцох Осеку и його председатель бул од 1989. по 2003. рок, а тельо бул и член председательства Союзу Русинох и Українцох Републики Горватскей. У Осеку 1993. року порушал пестоване руского и українского языка, але ше пре мале число дзецох загашело о два роки. Кед у войны 1991. року страдали просторії дружтва, Силвестер винашол моци у тих чежких часох пренайсе дочасови простор у єдним Месним одборе, дзе ше Руснаци и Українці могли сходзиц и пестовац свою културу и свой язык, док не достанно нови простор. Тиж так бул член шпивацкей групи дружтва, и як його длугорочни председатель участвовав у шицких організаційох културно-забавних вечарох, манифестацийох и наступох осецкого дружтва.

На остатні отпочивок випровадзели го велі людзе: синове зоз фамелиями, родзина, дакедишні школяре, приятеле и познати, атиж так и Руснаци и Українці, члени КПД-а Русинох и Українцох Осеку.

Поховани є 4. фебруара на Ановим теметове у Осеку.

Вичная му память!

В.Т.

Роман Бойко

У п'ятницю, 14 січня 2005 року, на 73 році життя, помер пан Роман Бойко. Народився він 13.09.1932р. в Загребі від батька Шімуна та матері Антонії (дівоче прізвище Турк). Разом з батьками, ще в дитинстві, переїхав до Славонського Броду, де

й прожив все своє життя. Був одружений, разом з дружиною Анною мали два сина: Крешіміра і Беріслава.

За професією був електриком і весь свій робочий вік провів на підприємстві "Джуро Джаковіч", у Славонському Броді.

Пан Роман Бойко лишиться у пам'яті знайомих, як людина, яка мала багату енергії, сили волі, відваги. Він, разом зі своїми друзями, в далекому 1979 році, відважився на тяжкий і відповідальний поступок - вирішили зібрати українців і створити гурток української національної меншини при

Културно-мистецькому товаристві "Джуро Джаковіч", яке було на той час у Славонському Броді (нині фольклорний ансамбль в Сл. Броді) Пан Роман організував і збирав молодих і старих, які вперше почали організовано займатися творчістю і виступати.

У 1985 р. гурток своєю величиною і змістом переріс у Културно-мистецьке товариство "Іван Сенюк-Уяк", а з 1991р. змінило назву на Културно-просвітне товариство "Україна", яке і сьогодні з гордістю носить.

Пан Роман Бойко був засновником і головою товариства від 1979 до 1983 року.

Зі смертю пана Романа українська національна меншина згубила ще одного трудолюбивого, ціленаправленого, і над усе, національно свідомого українця, який своєю працею і життям показав і доказав, що може з гордістю жити, не соромлячись своєї національності.

"Із святими упокой - Вічная пам'ять і вічний покой"

Нікола Застрижний

ВУКОВАР

СДП ЗНОВА ДАРОВАЛ ВЕЦЕЙ ЯК 3 000 ДЗЕЦИ

Притримуючи ше красного обичаю же ше пред крачунским и новорочним шветами дарую насампредз наймладши, Городска организация Социалдемократичней партії Горватскей Вуковар знова зрадовала наймладших. Всоботу, 18.12.2004. року, на пригодней приредби “Крачун у Вуковаре”, организованей под покровительством Городу Загребу, у Боровим населеню, пакецики достали вецей як 3 000 дзеци, „оводарци” и школяре нїз-

ших класох основних школах зоз подруча города - героя и припадающих им подручношколским одзеленьом. Медзи нїма були и 24 петровски дзеци, школяре 3. ОШ Вуковар, ПШ Петровци. У валале и шедзиско СДП-а за општину Богдановци, медзитим, партийне одзелене родичох не було условие за доставане пакецикох. Цала манифестация мала и гуманитарни характер. У ей рамикох отримани и турнир у каргарошским бависку “бела”

чий вкупни приход од уплацованьох и добродзечних прилогох наменени за пластичну операцию Дариа Ружека, основношколца зоз Богдановцох, хторому вона необходима пре чежку опеченосц твари. На турнире участвовал и Мато Арлович, подпредседатель Горватского Собору котри освоел треце место у конкуренції 16 парох, а назберани средства достаточни за операцию малого Дариа.

З. Е.

ПРИПОЗНАЊЕ ШКОЛИ ОСНОВНЕЙ ШКОЛИ ВУКОВАР

ШКОЛСКИ ПАРК МЕДЗИ ШТИРОМА НАЙКРАСШИМА У ГОРВАТСКЕЙ

Школяре Трецей основней школи Вуковар до хторей ходза и дзеци зоз Петровцох достали концом 2004. року красне припознанє и награду за уложени труд коло ушорйованя простора у хторим уча и здобуваю нови знаня.

У рамикох проекта “Найкрасши школски заградки, у хторим ше за побидніцку титулу змагаю шицки основни и штредні школи, за ушореносц школского парку дозелене им “Специалне припознанє за най-

красше обновену школску заградку на з войну страдатим подручу РГ”, една зоз штирох найвисших наградох.

У обгрунтованю награди пише же ю доставаю за “...винїмкови труд уложени у ушорйованю своєї околини за, пестованє травових поверхносцои и градкох зоз квецом хтори настали на простору цо донедано бул депония будовательного шуту, як и за одличне сотрудніцтва медзи школярами, наставніками и ро-

дичами на прикрашованю школского окліска”.

Окрем златней дипломи вуковарска як и други три наградзени школи (зоз Вирия, Вировитици и Новиграду Далматинского) достала и 10 000 куни хтори обеспечели носителе того проекту: вецей державни министерства, Горватска радиотелевизия и Горватска туристична заедніца.

З. Ерделі

Проведено зимову школу русинів і українців РХ

Знову у мальовничій Ораховіці

Як і минулого літа, центр відпочинку і рекреації Ораховіці цієї зими гостинно прийняв усіх учасників літньо-зимової школи. Учасники, а їх було коло 20, переважно українці, прослухали тижневий курс української мови та літератури, історії України, а також відвідували заняття фольклору,

малювання та основ театрального мистецтва. Крім того були на екскурсії, грали у різні ігри та вікторини, перемогли викладачів у конкурсі настільного тенісу та брали участь у інших цікавих заходах та підготували і виконали танцювальну фольклорну програму (під керівництвом викладача-хореографа

та літераторів) і літературний вечір присвячений життю і творчості видатного українського поета-борця Т. Г. Шевченка. Керівниками і викладачами на школі були п. Габріел Такач, проф. Звонко Костелник, проф. Вера Павлович, проф. Оксана Мартинюк та проф. Дарія Павлешен.

Д. П.

Жимска школа у сликох

док Ораховица мирно дриме

а слап привит посла

школяре

и професоре

у ученю

розваги

и вигледованю Палуку

